

Kasvatus ja koulutus Toimintakertomus 2022

Helsinki

Sisällys

1. Katsaus vuoteen 2022	3
1.1 Toimintaympäristön muutokset jatkuivat	3
1.2 Tuloksia ja toimenpiteitä vuonna 2022	4
1.3 Mitattua tyytyväisyyttä palveluihin.....	4
1.4 Kohti tulevaisuutta	4
2. Strategia.....	6
2.1 Strategian toteuttaminen vuonna 2022.....	6
2.2 Muut keskeiset strategianostot	8
3. Palvelukokonaisuudet vuonna 2022.....	10
3.1 Varhaiskasvatus	10
3.2 Suomenkielinen perusopetus.....	13
3.3 Lukiokoulutus Helsingissä.....	16
3.4 Stadin ammatti- ja aikuisopisto	17
3.5 Helsingin suomenkielinen työväenopisto.....	19
3.6 De svenska tjänsterna.....	20
3.7 Oppilashuolto	22
3.8 Opiskelijahuolto	23
4. Hallinto	25
4.1 Turvallisuus	26
4.2 Tilat.....	27
4.3 Tietohallinto	27
4.4 Henkilöstö.....	28
4.5 Talous.....	32
5. Kasvatus- ja koulutuslautakunta.....	34
Liite 1. Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen tunnusluvut 2022	36

1. Katsaus vuoteen 2022

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja Satu Järvenkallas kertoo toimintavuodesta 2022.

Vaikka vuosi oli poikkeuksellinen ja haastava, toiminnallisesti suoriudimme hyvin: teimme paljon ja onnistuimme sekä perustehtävienne toteutuksessa että hankkeiden edistämässä ja kehittämässä.

Kaupungin jatkuva kasvu näkyi oppilasmääriemme nousuna vuoden 2022 aikana. Vuotta leimasi etenkin vieraskielisten oppijoiden määrän lisääntyminen. Myös varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousi.

1.1 Toimintaympäristön muutokset jatkuivat

Suurin ja järkyttävin toimintaympäristön muutos oli sota Ukrainassa. Alkutyötä pakolaisten vastaanottamiseksi tehtiin paljon, henkilöstöä kriisikoulutettiin ja opiskeluun valmistavaa ohjausta lisättiin. Uudet opiskelijaryhmät saatiin perustettua nopeasti ja ketterästi, mikä oli selkeä onnistuminen ja kertoo resilienssimme korkeasta tasosta. Sopivan taustan omaavia pakolaisia koulutettiin työntekijöiksi päiväkodeihin, ja vapaassa sivistystyössä lisättiin merkittävästi aikuisten suomen kielen opetusta kotoutumisen helpottamiseksi. Muitakin maahanmuuttajia tuli tavallista enemmän, kun koronan aiheuttamat matkustusrajoitukset poistuivat.

Sota aiheutti energiakriisin, jonka vuoksi varauduimme muun muassa sähkönjakelun häiriöihin. Laadimme ohjeet päiväkodeille ja oppilaitoksille siitä, miten toiminta pidetään turvallisena. Myös tässä henkilöstö oli aktiivista ja tiiviisti mukana.

Varhaiskasvatuksen henkilöstövaje jatkui ja syveni. Pystyimme silti tarjoamaan lakisääteisen päivähoidon palvelut keskeytyksettä koko vuoden, mikä oli hieno onnistuminen. Henkilöstövajeen korjaamiseksi tehtiin runsaasti toimia, kuten nopean avun sijaismallin laajentaminen sekä palkkojen ja palkkioiden korottaminen. Uusia keinoja etsitään koko ajan kaupungin muiden toimijoiden kanssa.

Korona-aika osoitti yhteisöllisyyden tärkeyden toimialamme työssä sekä osana kasvua ja oppimista. Kohtaamisten kautta välittyi paljon inhimillistä, opetuksellista ja kultturellista tietoa ja taitoa, jota etäyhteyksin ei tavoiteta. Pandemian päättymisen helpotti työtämme merkittävästi. Poikkeusaika toi myös uusia oppeja muun muassa tiedon käyttöön osana johtamista. Aloitimme esimerkiksi toimialan johtoryhmän yhteisen raportointipäivän käytännön, joka on koettu hyödylliseksi – yhteinen tieto ja näkemys auttavat edistämään kaikkien tavoitteita ja antavat näkymän koko palvelukokonaisuuteen.

Suomalainen kasvatusta ja koulutus kiinnostavat maailmalla. Saimme koronavuosien jälkeen käyntiin kansainvälisten vieraiden käynnit ja vastavuoroisesti omien asiantuntijoidemme vierailut muualla. Tällä on suuri merkitys kehittämistyölle ja kaupungin mielikuvalla.

1.2 Tuloksia ja toimenpiteitä vuonna 2022

Varhaiskasvatuksessa jatkettiin lasten yhteisötaitojen ja osallisuuden vahvistamista. Tavoitteen saavuttamista mitattiin kyselyllä lasten sosiaalisista suhteista. Tulokset olivat erinomaiset – jokainen koki, että hänellä on kaveri. Tulos kertoo, että palveluillamme on suuri vaikutus kaveritaitoihin ja sitä kautta lasten hyvinvointiin, ja teemme jatkuvasti paljon työtä tämän vahvistamiseksi. Perusopetuksen oppilaiden hyvinvointi oli laskusuuntainen viime vuosina jo ennen pandemiaa, ja tämän kehityksen haluamme kääntää. Hyvinvointitavoittemme toteuttamiseksi opetushenkilöstö koulutettiin tunne- ja vuorovaikutustaitoa edistävien ohjelmien käyttöön. Hyvinvointiprofiili on Helsingin oma työväline, jolla tehdään kouluissa jatkuvaa mittausta oppilaiden tilanteesta. Täysin tavoitetasoon ei siinä päästy, mutta hyvin lähelle, mikä oli hyvä suoritus haastavana aikana.

Kaupunkistrategian yksi tavoite on tehdä Helsingistä lukutaidon pääkaupunki. Lukutaito on keskeinen osa koulun perustehtävää ja pohja kaikelle oppimiselle. Lukemisen edistämisen hanke on otettu innostuneesti vastaan varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja vapaaseen sivistystyöhön saakka.

Kaupungin palkanmaksuongelmat olivat henkilöstön kannalta äärimmäisen ikävä asia, ja niiden selvittäminen kasvatti työmääräämme. Tilanne vaati resurssien lisäämistä ongelmien ratkomiseen, ja uuden palkanmaksujärjestelmän vakauttamistyö jatkuu edelleen.

Koulutus 2030 -hankkeessa suunnitellaan tulevaisuuden koulua. Työstimme henkilöstölle, lapsille ja huoltajille lukuisia tilaisuuksia, joissa heitä osallistettiin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen pitkän aikavälin strategian kommentointiin. Niihin osallistui noin kolmetuhatta lasta ja 700 henkilöstön edustajaa sekä huoltajia. Kiitos aktiivisesta keskustelusta.

1.3 Mitattua tyytyväisyyttä palveluihin

Varhaiskasvatus ja perusopetus koskettavat lähes kaikkia kuntalaisia ja kiinnostavat laajasti, mikä on hienoa. Niille jaetaan risuja ja ruusuja herkästi, mikä on tavoitekin: Helsingin kaupunki panostaa ihmisten osallistamiseen ja palautteen avulla voimme kehittää toimintaamme. Sekä asiakaskyselyjen että Kunta10-henkilöstökyselyn mukaan toimialamme vahvuudet säilyivät ennallaan ja pystyimme ylläpitämään kasvatuksen ja koulutuksen laadun ja oppimistulokset hyvällä tasolla.

Peruskoulutuksessa asiakaskokemus oli hyvällä tasolla, vaikkei aivan tavoitteessa. Henkilöstön hyvinvoinnin tavoitteissa ylsimme lähes entiselle tasolle vuoden haasteista huolimatta.

1.4 Kohti tulevaisuutta

Meillä kasvavat ja koulutautuvat tulevaisuuden tekijät sekä aikuisena alaa vaihtavat. Aktiiviset ihmiset tuovat yhteiskunnalle sosiaalista ja myös taloudellista hyvinvointia. Siksi pelkkä kasvatuksen ja koulutuksen palvelujen tarjoaminen ei riitä, vaan sen tasosta tulee pitää huolta. On tärkeää, että pystymme jatkossakin tarjoamaan laadukasta varhaiskasvatusta ja opetusta. Työllämme on suuri merkitys kaupunkilaisille ja koko kaupungin elinvoimalle ja menestykselle. Sen tiedostaminen motivoi meitä, mutta myös taloudellista tukea tarvitaan varmistamaan hyvinvoinnin ja palvelujemme taso.

Vuonna 2022 teimme paljon ammattimaista työtä hyvin tuloksin, ja esitän siitä lämpimät kiitokset koko toimialan henkilöstölle. Kiitän aktiivisesta yhteistyöstä ja osallisuudesta myös kaikkia asiakkaitamme: lapsia ja nuoria, huoltajia ja aikuisopiskelijoita, joille työtämme teemme.

2. Strategia

Kasvun paikka -kaupunkistrategian yhtenä painopisteenä on tehdä Helsingistä maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on strategian toteutuksessa keskeinen rooli.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtii kaupungin varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta, suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta ja vapaasta sivistystyöstä. Toimiala on Helsingin kaupungin toiseksi suurin, ja se palvelee vuosittain yli 200 000 helsinkiläistä yli 600 toimipaikassa 14 700 työntekijän osaamisella.

Helsingin kaupungin Kasvun paikka -strategiakausi jatkuu vuoden 2025 loppuun. Toimialan painotus strategiassa on vahva: yhtenä painopisteenä on tehdä Helsingistä maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeiset strategioita edistävät nostot ovat:

- 1) Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä.
- 2) Hyvinvointi.
- 3) Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä.
- 4) Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla oli kaksi kaupunkistrategiasta johdettua sitovaa tavoitetta vuodelle 2022:

- Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee
- Oppija on aktiivinen ja opinpolku tukee kestävästä kasvatusta.

Tavoitteiden mittarit ovat palvelukohtaisia, ja niiden toteutumisesta kerrotaan palvelukokonaisuuden esittelyn yhteydessä. Kokonaisuutena tavoitetasosta jäätin hieman. Tulokset olivat kuitenkin hyvin lähellä tavoitetta, ja mittariarvot pysyivät lähes edellisten mittausten tasolla.

2.1 Strategian toteuttaminen vuonna 2022

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla edistettiin Kasvun paikka -kaupunkistrategian toimenpianoa monella eri tasolla ja erilaisin toimenpitein. Strategioita tehtiin todeksi henkilöstön ja oppijoiden kanssa joka päivä niin päiväkodeissa, kouluissa kuin oppilaitoksissakin. Useita asioita valmisteltiin ja toimeenpantiin kaupunkiyhteisesti muiden toimialajoen ja toimijoiden kanssa.

1) Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä

Laadukkaiden kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden kannalta on keskeistä, että kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä. Vuonna 2022 yhtenä toimenpiteenä tavoitteen varmistamiseksi kaupungin myönteisen erityiskohtelun rahoituksen laskentatapa uudistettiin perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Rahoituksen tarveperusteinen kohdentaminen takaa entistä tarkemmin tuen sitä tarvitseville kouluille ja päiväkodeille.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa vahvistettiin edelleen Oikeus oppia - kehittämishajelmalla. Jatkon varmistamiseksi tehtiin lainsäädäntöesitys, jotta koulutuksellisen tasa-arvon määräraha vakiinnutettaisiin osaksi valtion erillismäärärahoja.

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa vahvistettiin. Uutena koulutusmuotona käynnistettiin tutkintokoulutukseen valmentava TUVA-koulutus. TUVA-koulutuksella mahdollistettiin myös Ukrainasta tulleille joustavia ja nopeita väyliä koulutukseen ja työllistymiseen. Oppisopimuskoulutuksen määrää kasvatettiin strategian mukaisesti.

Englanninkielinen koulutus laajeni edelleen perusopetuksessa. Kansainvälisten perheiden palveluita parannettiin perusopetuksen jatkuvan haun prosessilla, joka on ratkaissut monen Helsinkiin muuttavan perheen lapsen koulupaikkaan liittyviä vaikeuksia. Yksityisen päivähoidon saatavuutta vahvistettiin korottamalla yksityisen hoidon tukea päiväkotihoidossa ja esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa.

2) Hyvinvointi

Viime vuosien kriisi- ja poikkeustilanteet ovat entisestään korostaneet kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden merkittävyyttä helsinkiläisten lasten, nuorten ja aikuisten hyvinvoinnin perustana.

Toimialalla vahvistettiin hyvinvointia ja osallisuutta peruspalveluiden lisäksi monin eri toimenpitein tiiviissä yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa.

Perusopetuksessa kehitettiin tunne- ja vuorovaikutustaitoja entistä systemaattisemmin. Sitouttavan kouluyhteistyön (SKY) avulla alueelliset SKY-asiantuntijat edistivät kouluissa tunne- ja vuorovaikutustyötä sekä ohjasivat opetushenkilöstöä työhön liittyvien ohjelmien käyttöön. Tunne- ja vuorovaikutustaidot edistävät oppimista ja ovat yhteydessä myöhempään pärjäämiseen yhteiskunnassa ja henkilökohtaisessa elämässä. Toisella asteella yhteisöllisyyden vahvistamiseen rakennettiin hyvinvointikahviloiden konsepti yhteistyössä sote-toimialan sekä nuorisotyön kanssa. Hyvinvointikahvilat olivat opiskelijoiden oma toive opiskelijoiden vuorovaikutuksen vahvistamiseksi ja ammattilaisten kohtaamiseen matalalla kynnyksellä.

Suomen harrastamisen malli laajeni kaikkiin kaupungin perusopetuksen suomen- ja ruotsinkielisiin kouluihin sekä sopimus-, yksityis- ja erityiskouluihin. Oppilailta kerättiin heidän harrastustoiveitaan, joista suosituimpia toteutettiin. Luokkien 3–6 oppilaat osallistuivat aktiivisimmin harrastustoimintaan. Harrastamisen mallia toteutettiin kiinteässä yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Oppijoiden liikkumisen toimenpiteitä kirjattiin varhaiskasvatussuunnitelmiin sekä peruskoulujen ja lukioiden toimintasuunnitelmiin. Stadin ammattiopistossa liikkuminen nimettiin painopistealueeksi. Perusopetuksessa toimii PT-toimintamalli, ja toisella asteella on liikuntacoacheja. Kaikki kaupungin yksiköt ovat mukana kansallisissa liikkumishajelmissa: Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuvia koulu ja Liikkuva opiskelu. Ikääntyneiden liikkumista edistettiin kohdentamalla liikuntasisältöä vapaassa sivistystyössä.

3) Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä

Henkilöstön veto- ja pitovoiman parantamiseksi tehtiin lukuisia toimenpiteitä vuonna 2022: perustettiin henkilöstön saatavuustiimi, joka käynnisti muun muassa varhaiskasvatuksen nopean avun joukot sijaisuustarpeeseen. Joukkoja laajennettiin vuoden aikana. Kannustelisien ja -palkkioiden käyttöä jatkettiin ja oppisopimuksella opiskelevien määrää kasvatettiin. Rekrytointimenettelyjä ja työntekijöiden perehdytystä uudistettiin ja alalle koulutautuvien tukea

laajennettiin. Erityisopettajien ja -luokanopettajien perehdytysverkostokokeilu käynnistyi. Näkyvyyttä ja työnantajamarkkinointia vahvistettiin.

Varaiskasvatuksen henkilöstön saatavuustilanne on edelleen kriittinen ja vaatii resursseja ja toimenpiteitä myös kaupungin ulkopuolisilta toimijoilta.

4) Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin

Lukutaidon kehittämisen tavoitteena on ollut, että jokainen oppija löytää oman tapansa lukea. Päiväkodeissa, koulussa ja oppilaitoksissa on tehty erilaisia toimia lukuinnon kasvattamiseksi ja oppilaiden lukutaidon vahvistamiseksi sekä esimerkiksi hyödynnetty lukutaidon tuen tarpeen arviointien tuloksia opetuksen tukena. Koulujen ja päiväkotien henkilöstön osaamista tuettiin erilaisten materiaalien ja digitaalisten välineiden käyttöön.

Peruskouluissa lukutaidon tuen tarpeita arvioidaan systemaattisesti usealla luokka-asteella, ja oppilaille kohdistetaan niiden pohjalta sopivaa tukea. Kehittäjäopettajat kouluttivat teemasta yli 600 perusopetuksen opettajaa, ja täydennyskoulutusta kielestä, lukutaidosta ja vuorovaikutuksesta järjestettiin kasvatus- ja koulutushenkilöstölle runsaasti kaikilla oppiasteilla.

Lukuinto – Läsilver -projektissa julkaistiin ”Lukuaskeleet”-materiaali verkkokursseineen lukutaito- ja lukuintotyön tueksi varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja alkuopetukseen. Kaikki ruotsinkieliset päiväkodit arvioivat lukemisen kulttuurin toteutumista Lukuympyrä-työvälineellä.

Kymmeneen yläkouluun palkattiin lukutaidon opettajat, jotka tukevat heikoiten lukutaidoissa menestyviä. Kaikille 1., 3. ja 7. luokkalaisille järjestettiin Kulttuuripolkuun kuuluvat kirjastostartit ja kirjavinkkaukset. Erilaisten digitaalisten välineiden (kuten Lukulumo) hankkimista jatkettiin lukuinnon edistämiseksi.

Lukutaitoa edistettiin aina toista astetta myöten eri toimenpitein ja yhteistyöllä muun muassa kirjastojen kanssa. Esimerkiksi Stadin ammatti- ja aikuisopistossa (Stadin AO) pidettiin koko yhteisön lukuviikkoja, työväenopistolla luennoitiin teemoista aktiivisesti ja lisättiin kaiken ikäisten kaupunkilaisten lukutaitoa, ja työväenopisto ja aikuislukio edistivät aktiivisesti aikuisten lukutaitoa. Kaikille Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoille lahjoitettiin Anni Kytömäen kirjoittamana Margarita-romaani.

2.2 Muut keskeiset strategianostot

Tuottavuus

Toimialan tuottavuusselvitykset aloitettiin vuonna 2022. Varhaiskasvatuksen selvitys valmistui syksyllä. Tunnistettuja potentiaalisimpia tuottavuustoimenpiteitä viedään eteenpäin ja käytäntöön osana talouden ja toiminnan suunnittelua. Perusopetuksen tuottavuusselvitys käynnistettiin vuoden 2022 puolella ja valmistuu keväällä 2023. Tämän jälkeen tuottavuusselvitystyö etenee toiselle asteelle sekä hallintoon.

Koulutus 2030

Strategisia tavoitteita Helsingin koulutuksen kehittämiseksi vuoteen 2030 työstettiin laajasti oppijoita, henkilöstöä ja kaupunkilaisia osallistaen. Koulutus 2030 visioi tulevaisuutta kasvatuksen ja koulutuksen näkökulmasta: millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan ja millainen toimintaympäristö sen mahdollistaa. Osallistavien tilaisuuksien ja empiirisen tiedon lisäksi vuonna 2023 julkaistava visio pohjautuu muun muassa EU:n, Sitran, OECD:n ja kaupungin omaan

tutkimustietoon. Koulutus 2030 hakee ratkaisuja myös segregaaation kehityksen hillitsemiseen ja ehkäisemiseen yhdessä muiden toimijoiden ja tutkijoiden kanssa.

Bloomberg-Harvard kehitysohjelma

Pormestarin sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan johdolla Helsingin kaupunki osallistuu Bloomberg-Harvard-kehitysohjelmaan otsikolla ”Cross-sector collaboration to enhance security in the city”. Hanke alkoi vuonna 2022 ja päättyy kesällä 2023.

Kehitysohjelman teemana on lasten ja nuorten turvallisuus kaupunkitilassa, ja sen tavoite on löytää entistä parempia malleja yhteistyölle niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin ulkopuolisten kumppaneiden kanssa konkreettisten ratkaisujen löytämiseksi.

3. Palvelukokonaisuudet vuonna 2022

3.1 Varhaiskasvatus

Henkilöstövaje syveni, lakisääteiset palvelut turvattiin

Vuonna 2022 henkilöstövaje toi haasteita, mutta saavutimme useita onnistumisia, kuten esimerkiksi edistimme lasten kaveritaitoja, vieraskielisten lasten osallisuutta ja varhaiskasvatuksen palvelujen kehittämistä.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen piirissä oli vuonna 2022 kaikkiaan 34 728 (35 439) lasta. Vuonna 2022 kaupungin suomenkielisiä päiväkoteja oli 289, joissa oli 24 735 (24 526) lasta. Perhepäivähoidossa oli 452 (517) lasta. Maksusitoumusasiakkaita oli 464 (491). Kotihoidon tukea sai 5 522 (6 160) ja yksityisen hoidon tukea 3 194 (3 339) kuntalaista. Alle kouluikäisten lasten kerhoissa kävi 361 (406) lasta.

Vuoden tapahtumia

Päivitimme varhaiskasvatussuunnitelman vastaamaan 1.8.2022 voimaan tullutta varhaiskasvatustalain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteita. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on lain pohjalta erityisesti tarkennettu lapsen oikeutta kehityksen ja oppimisen tukeen sekä avattu inklusiivisen toimintakulttuurin kehittämistä. Samalla uudistettiin lapsen varhaiskasvatussuunnitelman pohja. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan on lisäksi päivitetty Helsingin painotuksia ja kehittämistyössä muotoutuneita sisältöjä, kuten kestävä tulevaisuus, lukemiseen innostava toimintakulttuuri, liikunnallisen elämäntavan edistäminen ja varhaiskasvatuksen laatutyö.

Esiopetuksen opetussuunnitelmaan tarkennettiin hyvinvoinnin, turvallisuuden ja kiusaamisen ehkäisyn toimenpiteitä ja yhteisöllisen oppilashuollon rakenteita. Taustalla ovat perusopetuslain muutokset liittyen kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyyn. Tavoitteena on taata kaikille turvallinen oppimisympäristö.

Keskitetyn palvelunohjauksen ja Asti-asiakastietopalvelun käyttö vakiintuivat Helsingissä vuoden aikana. Vuonna 2021 alkaneen kaksivuotisen esiopetuksen pilottikokeilu jatkui, ja se päättyi vuonna 2024. Vieraskielisten lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen kasvoi, ja suunta nähdään hyvänä: sillä on iso merkitys lapsen opinpolulle.

1.8.2022 voimaan astui varhaiskasvatustalain muutos lapsen oikeudesta varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen. Lain muutoksen tarkoituksena on vahvistaa lasten tasavertaista oikeutta kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeen sekä selkiyttää lapselle annettavaa tukea. Lisäksi tuen järjestämisen periaatteita ja käytäntöjä sekä käsitteitä selkiytettiin. Varhaiskasvatustalain muutos koskee niin kunnallista kuin yksityistäkin varhaiskasvatusta.

Jos lapselle on tehty päätös tehostetusta tai erityisestä tuesta tai tulkitsemis- ja avustamispalveluista kompensoidaan palveluntuottajalle aiheutuneet kustannukset luodun mallin ja periaatteiden mukaisesti.

Helsinki korotti yksityisen hoidon tuen kuntalisää (Helsinki-lisä) alle kuusivuotiaiden lasten päiväkotihoidossa olevilla 30 eurolla 1.6.2022 alkaen sekä esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevilla 50 eurolla 1.8.2022 alkaen. Lisäksi yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle maksettavaa esiopetuskorvausta korotettiin 50 eurolla 1.8.2022 alkaen, joka on korotuksen jälkeen 520 euroa. Helsinki-lisän ja esiopetuskorvauksen lisäksi 1.8.2022 alkaen yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan lapsikohtainen sisaruskorvaus, kun perheestä useampi kuin yksi lapsi on joko yksityisessä tai kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Korvauksen määrä on enimmillään 150 euroa. Korotuksilla pyrittiin lisäämään yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärää. Vuoden 2022 loppuun mennessä asiakasmäärä oli suurempi kuin edellisen vuoden lopussa.

Perhevapaaudistus astui voimaan 1.8.2022. Uudistuksen vaikutukset näkyvät aikaisintaan keväällä 2023, kun syyskuusta 2022 lähtien syntyneet lapset voivat aloittaa varhaiskasvatuksessa yhdeksänkuuisina. Uudistuksen myötä kummallakin vanhemmalla on jatkossa yhtä paljon kiintiöityjä kuukausia.

1–2-vuotiaiden osallistumisasteen kasvu jatkui ja nousi 60 prosenttiin. Helsingissä syntyi 6 038 lasta vuonna 2022, 836 lasta vähemmän kuin edellisenä vuonna, mikä näkyy tulevina vuosina varhaiskasvatuksen asiakasmäärissä.

Sitovat tavoitteet toteutuivat osittain

Jokaiselle lapselle tehdään henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Vuonna 2022 varhaiskasvatuksella oli toimialan tavoitteiden mukaisesti kaksi sitovaa tavoitetta, joista kaveritavoite toteutui. Kaveritaitoja edistetään kartoittamalla lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet yksikkö- ja ryhmätasolla: millaisissa tilanteissa kukin leikkii ja tutustuu toisiin lapsiin.

Kaveritavoitteena oli, että jokaisella 4–6-vuotiaalla lapsella on vähintään yksi kaveri. Lähtötilanteessa 97,4 % lapsista oli kaveri sosiometrisen mittauksen mukaan, jossa lapset saivat esimerkiksi piirtämällä arvioida, onko hänellä kavereita. Jälkimmäisessä mittauksessa 99,2 %:lla oli kaveri.

Toinen sitova tavoite vuodelle 2022 oli kestävän tulevaisuuden Kettu-materiaalin ottaminen käyttöön 3-vuotiailla ja sitä vanhemmilla lapsilla. Kettu-malli rakentuu muun muassa ympäristö- ja ilmastokasvatuksesta, kiertotalousosaamisesta ja tulevaisuuslukutaidosta. Kettuja on yhteensä seitsemän, ja tavoite oli ottaa materiaalit käyttöön vähintään kolmen ketun osalta. Syksyksi asetettua tavoitetta ei täysin saavutettu muun muassa haastavan henkilöstötilanteen vuoksi, mutta Kettu on tullut silti tunnetuksi hahmoksi yksiköissä ja näkynyt laajemminkin, esimerkiksi messuilla ja mediassa.

Haasteita ja onnistumisia

Koronapandemia jatkui, mutta syksyllä rajoitukset eivät enää olleet ajankohtaisia. Ukrainan sodan vuoksi keväällä varauduttiin uusiin asiakkaisiin, mutta ukrainalaislapsia tuli varhaiskasvatuksen piiriin vähemmän kuin ennakoitiin.

Henkilöstöpula paheni entisestään vuonna 2022, ja leikkipuistoja jouduttiin sulkemaan kolme kertaa, koska niiden henkilöstö tarvittiin päiväkotien lakisääteisen toiminnan ylläpitämiseen. Lakisääteistä varhaiskasvatuksen toimintaa ei jouduttu keskeyttämään kertaakaan.

Vuonna 2022 Kaskoon perustettiin saatavuustiimi. Se hoitaa henkilöstön saatavuuteen ja rekrytointiin liittyviä asioita koordinoitusti toimialalla. Käyttöön otettiin myös uusia tapoja rekrytoida, kuten joustava haku, jossa haku on jatkuvasti auki siten, että henkilön ilmaistessa kiinnostuksensa saatavuustiimi ottaa häneen yhteyttä.

Alkuvuonna aloittaneista nopean avun joukoista oli iso apu: päiväkotien henkilöstöstä 85 % kokee saaneensa tiimin kautta apua. Tiimin jäsenet ovat sijaisia, joita pystytään kohdentamaan niihin päiväkoteihin, joissa on henkilöstöpulaa.

Kannustelisien ja -palkkioiden käyttöä jatkettiin. Marraskuussa 2022 otettiin käyttöön yhdenvertaisuuslisä: päiväkodeissa, joissa on paljon vieraskielisiä lapsia, kelpoinen henkilöstö – lastenhoitajat, päiväkodinopettajat, erityisopettajat ja päiväkodinjohtaja – saa 150 euron kuukausittaisen lisän kahden vuoden ajan. Otimme käyttöön myös kohdennetun yksikkötuen mallin, jossa räätälöimme tuen tarpeen entistä kohdistetummin.

Tiivistimme oppilaitosyhteistyötä ja saimme työntekijöitä oppisopimuksilla, joita saatiin solmittua ennätysmäärä Stadin ammatti- ja aikuisopiston kanssa. Oppisopimuskoulutuksessa aloitti yhteensä huikeat 181 henkeä, kun aiempina vuosina luku ollut noin sata. Jatkoimme varhaiskasvatuksen henkilöstön joustavia pätevöittämissä koulutuksia.

Loimme perehdytysmallin, jonka mukaisesti työntekijä saa töihin tullessaan kaksi päivää tutustua rauhassa ohjeisiin ja perehtyä työn sisältöihin olematta mukana hoitajamitoituksessa. Kuntatyönantaja palkitsi mallin Kuntatyö 2030 -gaalassa.

Helsingin luoma ProEskari-malli sai EU-palkinnon parhaana julkisena käyttäjälähtöisenä palveluna Euroopassa. Mallissa varhaiskasvatus tarjoaa esikoulupaikkaa lapsen osoitteen mukaan proaktiivisesti ja automaattisesti, eikä sitä tarvitse erikseen hakea.

Haasteet ja voimavaratekijät näkyvät henkilöstökyselyssä

Kunta10-henkilöstötutkimuksessa varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuuden kokonaissijoitus oli 54 asteikolla yhdestä sataan, jossa ykkönen on paras ja sata heikoin. Tulos on hieman heikompi kuin koko kaupungin tulos (52) sekä koko Kaskon tulos (52). Kaikilla osa-alueilla (työ-, työyhteisö- ja johtamisen mittari) näkyi hieman heikennystä, jota voi osin selittää viime vuosien kuormittava arki.

Tuloksissa näkyy edelleen paljon hienoja voimavaratekijöitä. Lähiesimiesten toimintaan ollaan erittäin tyytyväisiä, ja suomenkielisen varhaiskasvatuksen johtamisen tulos (50) nousi koko kaupungin johtamistuloksia (55) paremmaksi. Työyhteisöstä nousivat esiin hyvä ilmapiiri ja työyhteisöjen toimivuus sekä sosiaalinen pääoma. Myös perehdytys koettiin toimivaksi ja sitoutuminen työhön oli vahvaa, esimerkiksi 70,7 % vastaajista koki työn mielekkääksi ja 72,4 % koki työn imua.

Kehittämiskohteet löytyvät työn arjesta. Stressin kokemukset ovat lisääntyneet ja palautuminen heikentynyt. Kunta10-tuloksissa työnantajan suosittelu laski. 57,3 % suosittelisi työnantajaa ystävälleen, kun vastaava tulos vuonna 2020 oli 83,6 %. Tulokseen on saattanut vaikuuttaa palkanmaksun ongelmat ohjelmistomuutoksen yhteydessä

Asiakastyytyväisyys pysyi korkeana

Helsingin asiakaskyselyn tulosten mukaan valtaosa huoltajista kokee, että lapsen hyvinvoinnista, viihtyvyydestä ja turvallisuudesta huolehditaan hyvin suomen- ja ruotsinkielisessä

varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Lisäksi huoltajat kokevat tulevansa kohdatuksi arvostavasti ja ystävällisesti (95 %). Valtaosa (92 %) vanhemmista kokee, että lapsella on mahdollisuus monipuoliseen toimintaan ja leikkiin. Vastanneista 90 % arvioi, että lapsella on kavereita varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa.

Tulosten perusteella huoltajat ovat lähes yhtä tyytyväisiä varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen kuin edellisessä kyselyssä vuonna 2020. Huoltajia pyydettiin antamaan varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle myös yleisarvosana kouluasteikolla 4–10. Huoltajat antoivat yleisarvosanaksi 8,8 (2020 kyselyssä 8,9). Keskimääräisesti muutokset vuoteen 2020 verrattuna ovat vähäisiä (-0,1 – 0,2). Eniten kehitettävää varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on huoltajien mielestä lasten mahdollisuuksissa vaikuttaa varhaiskasvatuksen toimintaan keskiarvolla 5,3 asteikolla 1–7 (2020 kyselyssä 5,5).

3.2 Suomenkielinen perusopetus

Työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi

Jatkoimme oppilaiden hyvinvoinnin ja vuorovaikutustaitojen edistämistä sekä oppimisvajeen kiinnikuromista. Oppilasmäärä kasvoi varsinkin valmistavassa opetuksessa, mutta uusia opetusryhmiä saatiin ketterästi käyntiin.

Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä Helsingissä kasvoi edellisvuodesta ja oli 42 815 (41 876 vuonna 2021) kaupungin 88 koulussa. Erityisoppilaiden osuus oppilaista pysyi lähes samalla tasolla: vuonna 2022 oppilaista 14,5 % (14,3) oli erityisopetuksessa suomenkielisessä opetuksessa. Heistä lähikouluissa integroituna erityisoppilaina oli 52 % ja erityisluokilla 48 %. Vieraskielisten oppilaiden osuus oli 24,8 % (23,2).

Toimintaympäristö muuttui voimakkaasti, ja saimme valmistavaan opetukseen paljon uusia oppilaita, kun pandemian tuomat matkustuskiellot päättyivät ja Ukrainan pakolaisten lisäksi kouluihin tuli maahanmuuttajia myös muista maista. Saimme uudet oppilasryhmät käyntiin nopeasti ja ketterästi, mikä oli hieno onnistuminen ja kertoo kriisivalmiutemme hyvästä tasosta.

Kouluissa edistettiin Lukemisen pääkaupunki -tavoitetta lukutaidon ja lukuinnostuksen kasvattamiseksi. Henkilöstön kielitietoisuutta vahvistettiin kaikissa kouluissa. Henkilökuntaa koulutettiin laajasti kirjallisuuden ja lukemisen pedagogiikkaan, ja koulut toteuttivat innostuneesti tavoitetta arjessaan. Tukea tarvitsevien oppilaiden selvittämiseen käytettiin Allu- ja Lukuseula-testejä. Matemaattisten taitojen selvittämisessä käytettiin Funa-testiä.

Kansallisessa oppimistulosten pitkäjäsenarvioinnissa seurataan yhtä ikäluokkaa koko peruskoulun ajan. Vuonna 2022 saimme kolmannen luokan pitkäjäsenarvioinnin tulokset äidinkielestä ja matematiikasta. Äidinkielen ja matematiikan tulokset ovat valtakunnan keskiarvon tasolla.

Tavoitteissa tulostaso lähes ennallaan

Suomenkielisen perusopetuksen sitovat tavoitteet olivat lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen sekä asiakastyytyväisyydessä osallisuuden kokemuksen vahvistaminen.

Hyvinvointitavoitteeseen, eli tuloksen paranemiseen vuodesta 2021, ei ylletty. Hyvinvointiprofiililla mitatut tulokset pysyivät ennallaan, mikä on myönteinen saavutus ja osoittaa, että helsinkiläiset koulut ovat tehneet vaikuttavia toimenpiteitä oppilaiden hyvinvoinnin parantamiseksi ja sosiaalisten taitojen kehittämiseksi huolimatta koronapandemiakriisistä, jonka on arvioitu vaikuttaneen syvästi

jo valmiiksi heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Syksyllä 2021 oppilaista 79,5 % ja syksyllä 2022 oppilaista 79,2 % oli samaa (positiivista) mieltä sosiaalisten taitojen väittämien kanssa.

Asiakastyytyväisyys, joka mitattiin vuoden 2022 alussa, pysyi myös lähes ennallaan. Osallisuus ja yhteistyö -teemakysymysten tulos oli 4,85, kun tavoitetaso oli 4,95 asteikolla 1–7.

Tyytyväisyyskysely tehtiin viimeksi ennen pandemiaa vuonna 2020, ja kokonaistuloksissa oppilaiden ja huoltajien vastaukset ylittivät sen tai pysyivät samoina vuonna 2022. Muun muassa väitteiden ”koulussa on minua kiinnostavia kerhoja” tai ”voin joskus valita itse, miten oppitunnilla työskennellään” kanssa yhä useampi oli samaa mieltä. Huoltajien kokonaistyytyväisyys oli 6,1 ja oppilaiden 5,7, mikä on hyvä tulos, vaikka mittauksen välillä vallinnut pandemia rajoitti oppilaiden ja huoltajien mahdollisuuksia vaikuttaa ja esti muun muassa kerhotoimintaa ja koulujen yhteiset tilaisuudet.

Oppimisvajeen kiinniotto jatkuu toimilla, joilla pyritään saamaan jokaisen oppilaan vahvuudet esiin ja tukemaan heitä yksilöllisesti. Vaativien erityisoppilaiden määrä kasvoi edelleen. He tarvitsevat räätälöityä opetusta ja pienten ryhmien tiloja, jolloin henkilöstön ja tilaresurssien tarve kasvaa.

Vuoden toimenpiteitä ja onnistumisia

Moniammatillista työtä tehdään yhdessä muiden toimialojen kanssa. Yhtenä tavoitteena on ollut kehittää oppilaille ja perheille yhteinen matalan kynnyksen palvelumalli, jonka mukaan oppilaita ja perheitä voidaan ohjata oikean tuen piiriin. Tätä on toimialojen yhteistyönä viety käytännön toimintaan. Elokuussa käynnistimme alueelliset yhteistyöryhmät, joissa jäsenenä ovat eri toimialojen alueelliset päälliköt. Ryhmät tarkastelevat alueen ilmiöitä ja suunnittelevat niiden pohjalta toimenpiteitä. Toteutus on lähtenyt onnistuneesti käyntiin.

Peruskoulun päättäjien siirtyminen toiselle asteelle sujui hienosti. Lähes kaikki peruskoulunsa päättävät saivat elokuun loppuun mennessä koulutuspaikan. Opinpolun jatko perusopetuksesta toiselle asteelle pystyttiin hyvin turvaamaan muun muassa tutkintoon valmistavan TUVA-koulutuksen avulla.

Tarveperusteisen rahoituksen laskentamalli (ent. PD-malli) uudistettiin. Malli perustuu henkilökohtaiseen tietoon aikaisemman aluepohjaisen tiedon sijaan. Rahoitus kohdentuu entistä tarkemmin sinne, missä tukea erityisesti tarvitaan. Esimerkiksi lisää opettajia ja avustajia palkkaamalla koulut voivat muodostaa pienempiä ryhmiä. Mallin avulla pyritään estämään segregatiota.

Perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa ja leikkipuistojen avointa koululaisten toimintaa on tarkasteltu kaupunkitasoisena kokonaisuutena. Toimintaa yhdenmukaistamalla on pystytty turvaamaan perusopetuksen iltapäivätoiminnan paikka sitä tarvitseville 1–2-luokkalaisille. Lapsen asuinpaikasta riippumatta on tarjolla samansisältöistä iltapäivätoimintaa koulupäivän jälkeen. Elokuussa kaupungin 25 leikkipuistoa siirtyi järjestämään koululaisten toimintaa perusopetuslain mukaisesti. Koulun alkaessa elokuussa saapui hakemuksia ennätysmäärän paljon. Hyvässä yhteistyössä iltapäivätoiminnan palveluntuottajien kanssa paikkamäärä pystyttiin kasvattamaan tarvetta vastaavaksi.

Onnistumisia myös kansallisissa hankkeissa

Osana Oikeus oppia -hanketta kaikissa kouluissa on kehitetty oppilaiden oppimisen tuen järjestelyjä ja arviointia. Lisäksi on kehitetty yhteisopettajuutta, joustavia opetusjärjestelyjä, esi- ja

alkuopetuksen siirtymää sekä kouluvalmentajatoimintaa. Kehittämistyössä on ollut tiiviisti mukana myös henkilöstön osaamisen kehittämisen näkökulma.

Tunne- ja vuorovaikutusohjelmat otettiin systemaattiseen käyttöön kaikissa kouluissa, osana Opetushallituksen sitouttava kouluyhteisö (SKY) -hankkeelta koulut saivat tukea valittujen ohjelmien käyttöön. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja lisäämällä pyritään vähentämään myös kiusaamista. Kouluissa on vahvistettu myös poissaolon puuttumisen portaiden käyttämistä. Kouluista on saatu toiminnasta hyvää palautetta.

Harrastamisen malli vakiintui uuden nuorisolain 2022 myötä, ja toimintaa organisoitiin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Toiminnan piirissä on noin 12 000 oppilasta eli 30 % kohderyhmästä.

Kansallisessa oppimistulosten jatkuvassa arvioinnissa seurataan oppilaita ikäluokittain, ja vuonna 2022 saimme kolmannen luokan pitkittäistutkimuksen tulokset äidinkielestä ja matematiikasta. Tuloksia käydään Helsingissä läpi koulutasolla, kartoitetaan eroja eri tavoin menestyneiden koulujen toimintatavoissa ja käytetään tietoa opetuksen kohdentamiseen. Helsingin perusopetuksen äidinkielen tulokset ovat keskimäärin valtakunnan tasoa, vaikka Helsingin alueiden välillä on eroja.

Tietojohtaminen käytössä kaikissa kouluissa

Vuonna 2022 perusopetuksen pedagogisen johtamisen tietotyöpöytiä (dashboardit) kehitettiin rehtorien tietojohtamisen tueksi. Tietotyöpöydät tarjoavat koulujen käyttöön ajantasaisen tilannekuvan muun muassa poissaoloista sekä palvelevat johtoa ja hallintoa tiedon hyödyntämisessä. Rehtori pystyy entistä paremmin analysoimaan ja kehittämään koulunsa toimintaa. Systemaattinen datan keräys parantaa johtamista myös helpottamalla resurssien allokoitua ja toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta.

Johdon ja rehtorien dashboardeilla voi tuloksia tarkastella kaupungin, alueen, koulun, luokkasteen ja yksittäisen luokan tasolla. Tarkoitus on edistää pedagogista hyvinvointia oppimisyhteisössä, ja luokan tulokset kuvaavat luontevalla tasolla hyvinvointia ja osallisuutta.

Henkilöstö

Vaikka koronarajoitusten päättymiseen ja yhteisöön paluuseen oltiin tyytyväisiä, kuormittuneisuutta kasvattaneet viime vuosien muutokset toimintaympäristössä näkyivät henkilöstön väsymyksenä. Myös palkanmaksuongelmat lisäsivät kuormitusta, jonka vaikutukset heijastuivat syksyllä kouluissa. Työmäärän koetaan kasvaneen ja palautumisen heikentyneen. Koronan kielteiset vaikutukset näkyvät perusopetuksessa kaupunkitasoa vahvemmin.

Henkilöstökysely Kunta10:n tuloksissa perusopetuksen sijoitus oli hivenen parempi kuin toimialalla keskimäärin. Työyhteisökokemus ja työn merkityksellisyys ovat edelleen vahvoja. Kouluissa lähiesihenkilöt ovat onnistuneet: johtaminen koetaan hyvänä.

3.3 Lukioskouluus Helsingissä

Vahvan kehittämisen vuosi

Lukioiden toimintakulttuuri kehittyi ja verkkotarjonta kasvoi vuonna 2022.

Helsingin kaupungin suomenkielisissä kaupungin ylläpitämissä lukioissa opiskeli vuonna 2022 yhteensä 8 469 (8 160) opiskelijaa. Kaupungin ylläpitämissä aikuislukioissa suomenkielisiä tutkinto-opiskelijoita oli 258 (188).

Vuonna 2022 Helsingin kaupungilla oli 11 suomenkielistä ja kolme ruotsinkielistä lukiota sekä yksi suomenkielinen aikuislukio. Töölön ruotsinkielisen päivälukion yhteydessä on lisäksi aikuislinja. Lukioskouluuksen aloituspaikkoja oli tarjolla 2 786 (2 711) suomenkielisissä päivälukioissa.

Tutkintoon valmistavassa TUVA-kouluksessa aloituspaikkoja oli 480. Vuoden 2022 yhteishaussa helsinkiläisistä 58,9 (55,9) prosenttia haki ensisijaisesti lukioon.

Lukioskouluus saavutti molemmat vuoden 2022 sitovat tavoitteensa. Opiskelijoiden osallisuuden kokemuksen mittari parani edellisestä vuodesta ja oli nyt 3,0 (2,8): opiskelijat kokevat voivansa entistä paremmin vaikuttamaan arviointiin ja opiskelumenetelmiin. Toinen sitova tavoite oli laatia opintosuunnitelma kaikille lukion ykkösluokan oppilaille ennen syyslukukauden päättymistä. Sadan prosentin tavoitteeseen päästiin, mikä oli hieno suoritus.

Tutkintoon valmistavan opetuksen (TUVA) suunnittelu ja käyttöönotto

Helsingin kaupunki näkee toisen asteen kouluksen strategiassa tärkeänä mahdollisuuden ristiinopiskeluun. Sillä on suuri merkitys tulevaisuuden koulukspolkujen turvaamisessa mahdollisimman monelle.

Merkittävä askel syksyllä 2022 oli tutkintoon valmistavan kouluksen (TUVA) suunnittelu ja käyttöönotto. Kehitystyö eteni rivakasti. TUVA-kouluus on tarkoitettu oppivelvollisille ja aikuisille, jotka tarvitsevat valmentavaa kouluksusta siirtyäkseen lukio- tai ammatilliseen koulukseseen.

Helsingissä lukion kokeilujaksoille ohjataan oppilaita kaikkiin kaupungin päivälukioihin, mikä on laajempi ratkaisu kuin kaupungeilla yleensä. Katsoimme, että kokeilumahdollisuus päivälukiassa nivoo TUVA-opiskelijoita enemmän yhteen muiden lukiolaisten kanssa ja antaa heille realistisemmän kuvan siitä, mitä lukio-opiskelu on, kuin jos lukio-opintoja kokeiltaisiiin ilta- tai aikuislukioissa.

TUVA on kaksoistutkinnon lisäksi ensimmäinen selkeä kokeilu, jossa opiskelija tekee opintoja sekä ammattiopiston että lukion puolella ja jossa hänelle laaditaan molemmat opinnot huomioiva opintosuunnitelma.

Verkkotarjonta kehittyi jatkuvasti

Vuoden aikana lukioissa alkoi uusi normaali, kun etä- ja lähiointojen ennakoimaton vaihtelu päättyi. Opettajien viikon lakosta huhtikuussa ei aiheutunut oppimisvajetta. Korona-ajasta saatiin paljon oppia ja hyviä käytäntöjä etä- ja hybridityön hyödyntämiseen opetuksessa. Verkkotarjotin, jossa tarjotaan verkkokursseja ja etäopetusta aikataulun mukaan sekä hybridiopetusta, kehittyi koko ajan.

Vuonna 2022 päätettiin, että aikuislukion yhtenä lisätoimintona on jatkossa tavallinen nuorten päivälukiolinja. Sen verkkotarjonta nivotaan aikuislukion alle, jolloin pystymme keskittämään ja

parantamaan verkkolukio-opetusta niin, että se palvelee mahdollisimman hyvin erilaisia opiskelijoita.

Opiskelijoiden osallistaminen parani

Vuonna 2022 penkkarit saatiin pitää normaalisti, samoin vanhojen tanssit, vaikka niiden ajankohtaa myöhennettiin. Lukioissa kiinnitettiin erittäin paljon huomiota oppilaiden hyvinvoinnin ylläpitoon muun muassa lisäämällä yhteisöllisiä työmenetelmiä.

Yksi niistä on turvallisen työympäristön malli, jonka käyttö alkoi vuonna 2022. Tavoitteena on arvostava kohtaaminen, ja mallin sääntöjen tekoon ja noudattamiseen pyritään osallistamaan mahdollisimman suuri määrä opiskelijoita. Ryhmämuotoisella toiminnalla pyritään myös pienentämään yksinäisyyden kokemusta. Tavoite on saada malli käyttöön kaikille Helsingin toisen asteen oppilaitoksille vuonna 2023.

3.4 Stadin ammatti- ja aikuisopisto

Oppimispolut kaikille, kohti kestävää tulevaisuutta

Vuonna 2022 ammatillisessa koulutuksessa tehtiin töitä oppimispolun varmistamiseksi kaikille oppijoille, lisättiin oppisopimuspaikkoja sekä suunnattiin katsetta kestävään tulevaisuuteen. Pakolaiskriisiin reagoitiin nopeasti, ja tietosaamista ja oppimisympäristöjä kehitettiin.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto (Stadin AO) on Suomen suurin ammatillista peruskoulutusta, täydennyskoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja nivelvaiheen koulutusta järjestävä oppilaitos, jossa voi opiskella 62:en eri tutkintoon. Stadin AO:n 14 toimipaikkaa sijaitsevat eri puolilla Helsinkiä, ja vuonna 2022 Stadin AO:n opiskelijavirtauma oli 22 000 opiskelijaa.

Opiskelijoista erityisopiskelijoita oli 21 prosenttia ja vieraskielisiä (muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvia) 43 prosenttia. Opiskelijat ovat pääosin aikuisia: 38 (49) prosenttia oli 18–29-vuotiaita, 46 (35) prosenttia 30–71-vuotiaita ja 16 (16) prosenttia 16–17-vuotiaita.

Tavoitteet ylittyivät kirkkaasti

Molemmat Stadin AOn sitovat tavoitteet ylittyivät kirkkaasti vuonna 2022. Tavoitteemme oli lisätä 18–29-vuotiaiden oppisopimusten aloituspaikkoja 10 %:lla vuoden 2021 luvusta 432. Paikkoja saatiin 526, joten määrä kasvoi peräti 25 %.

Toinen tavoite oli vapaasti valittavien kestävä tulevaisuuden opintojen suorittaminen tuhannen osaamispisteen verran. Aihe oli ajankohtainen ja kiinnostava, sillä osaamispisteitä kertyi 3 543. Eniten osaamispisteitä suoritettiin sähkö- ja automaatioalalla aurinkosähköjärjestelmäsennusten tutkinnon osassa. Myös sosiaali- ja terveysalalla kestävä tulevaisuuden opintoja suoritettiin runsaasti.

Vuoden tapahtumia toimintaympäristössä

Vuoden 2022 elokuussa käynnistyi tutkintoon valmistava koulutus, TUVA, joka korvaa muun muassa entisen ammatillisiin opintoihin valmentaneen Valma-koulutuksen, lukio-opintoihin valmistavan Luva-koulutuksen ja perusopetuksen lisäopetuksen. Sen toteuttamiseksi tehtiin Kasko-tasolla vahvaa yhteistyötä peruskoulujen, lukioiden ja Stadin AO:n kesken, ja koulutus saatiin sujuvasti ja onnistuneesti käyntiin.

Stadin AO:oon perustettiin keväällä heti pakolaiskriisin synnyttyä Ukraina-tiimi. Se hoitaa keskitetysti ukrainalaisten ohjausta työelämään tai opintojen ääreen ja auttaa pääsemään niissä alkuun. Tavoite on muodostaa tulijoille työpaikkaan tähtäävä opinpolku mahdollisimman nopeasti tutustuttamalla heitä suomalaiseen työelämään ja tarjoamalla täydennyskoulutuksia kunkin koulutustaustan, valmiuksien ja kiinnostuksen mukaisesti.

Koska Stadin AO:ssa on toimintaa ympäri vuoden, niin ukrainalaisia pystyttiin palvelemaan myös kesällä. Ukrainasta tulleita ohjattiin niin ammattiopistoon, työväenopistoon kuin lukioon ja muihin mahdollisiin jatko-opiskelupaikkoihin. Vuoden mittaan tiimissä työskenteli 5–20 henkilöä.

Myllypuron kampuksen harjakaiset pidettiin syyskuussa 2022. Uudessa rakennuksessa aloittavat syksyllä 2023 talonrakennuksen ja talotekniikan opiskelijat. Roihupellon kampuksen rakentaminen käynnistyi vuonna 2022. Hanke on kooltaan toimialan suurin rakennushanke. Tiloihin siirtyy opiskelijoita ja henkilöstöä useasta toimipaikasta, ja kampus otetaan käyttöön alkuvuonna 2026.

Toimintakäsikirjaa kehitettiin edelleen vuonna 2022. Koko henkilöstölle suunnatut tietotyöpöydät otettiin käyttöön. Niiden avulla pystytään seuraamaan entistä paremmin opiskelijoiden kiinnostumista opintoihin sekä opintojen etenemistä.

Palaute on positiivista

Stadin AO:ssa kerätään opiskelijoilta Amis-palaute sekä opintojen alussa että päättövaiheessa. Valtakunnalliset Amis-palautteet olivat Stadin AO:ssa ovat hyvällä tasolla. Esimerkiksi väite ”olen tyytyväinen saamaani koulutukseen” sai aloituskyselyn koosteessa arvosanan 4,4 asteikolla yhdestä viiteen, päättökyselyssä lähes saman, 4,3. Koulutuksen vaikuttavuuden arvosana oli 4,4.

Lisäksi teimme kaksi kertaa opiskelijan pedagogista hyvinvointia mittaavan oman kyselyn, joiden mukaan opintoihin kiinnittyminen on hyvällä tasolla. Syksyn tuloksissa 91 % opiskelijoista koki saaneensa opettajalta tukea. 88 % vastaajista koki kiinnittyneensä sosiaalisesti korona-ajasta huolimatta. Pedagogista hyvinvointia mittaavat tulokset paranivat hieman keväästä syksyyn.

Valtakunnallinen työelämäpalautekysely koostuu kahdesta osasta, työpaikkaohjaaja- ja työpaikkakyselystä. Työpaikkaohjaajakyselyssä arvioidaan Stadin AO:n onnistumista opiskelun tukemisessa. Näyttöjen toteutus yhdessä oppilaitoksen kanssa onnistui työpaikkaohjaajien mielestä hyvin, 4,38/5. Vuonna 2022 käynnistyneessä työpaikkakyselyssä yrityksille ja muille työnantajille vastausprosentti jäi vielä pieneksi, 25 %:iin, ja sen mukaan työpaikan ja Stadin AO:n välisestä yhteistyöstä saimme 4,24/5.

Mukana kansallisissa hankkeissa

Stadin AO oli vuonna 2022 aktiivisesti mukana useissa kansallisissa hankkeissa, muun muassa tekoälyn ja oppimisanalytiikan hyödyntämisessä opintojen seurannassa ja ohjauksessa.

Kestävän tulevaisuuden ammatillaiset -hankkeen tavoitteena on kehittää ja uudistaa kestävän tulevaisuuden ohjelma vastaamaan ammatilliselle koulutukselle asetettuja vihreän siirtymän ja kestävän tulevaisuuden tavoitteita ja samalla kytkeä uuden Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 kestävän tulevaisuuden tavoitteet kiinteäksi osaksi Stadin AO:n toimintaa.

Saimme opetus- ja kulttuuriministeriöltä strategiarahoitusta oppimisympäristöjen ja tieto-osaamisen kehittämiseen ja lisärahoitusta opetuksen ja ohjauksen vahvistamiseen.

3.5 Helsingin suomenkielinen työväenopisto

Vieraskielinen kurssitarjonta kasvoi

Koronarajoitusten päättymisen mahdollisti toiminnan täysimittaisen käynnistämisen helmikuussa. Vieraskielisten opiskelijoiden määrä kasvoi, ja kieliopetusta lisättiin nopeasti keväällä pakolaiskriisin myötä. Syksystä asti työväenopiston opinnoista on ollut mahdollista hankkia opintopisteitä.

Tarjosimme vuonna 2022 Helsingin työväenopistossa kaupunkilaisille yhteensä 104 453 (101 726) tuntia opetusta 4 505 (4 589) kurssilla. Kursseillamme ja luennoillamme oli vuoden aikana 85 457 (83 888) osallistujaa.

Työväenopiston toiminta käynnistyi rivakasti helmikuussa, kun Etelä-Suomen aluehallintoviraston asettama sisätiloissa kokoontumisen kieltö tammikuulta päättyi. Korona näkyi kuitenkin vielä osallistujamäärissä. Kursseja peruuntui enemmän kuin tavallisena vuonna, sillä etenkin ikäihmiset olivat vielä varovaisia, mikä laski aktiivisuutta.

Helmikuusta alkaen pystyttiin kuitenkin pitämään kursseja ja tapahtumia normaalisti, millä oli suuri merkitys opiskelijoille ja henkilöstölle. Taideaineiden opiskelijoiden luomat konsertit, taidenäyttelyt, teatteriesitykset ja muun muassa opiston yhteiset joulujuhlat toivat iloa.

Vieraskielistä kurssitarjontaa kasvatettiin

Vieraskielisten opiskelijoiden määrä kasvoi vuonna 2022. Syitä tähän olivat pakolaiskriisi ja koronan päättymisen, mikä mahdollisti myös muiden maahanmuuttajien paluun kursseille. Lisäksi työväenopisto oli aktiivinen tarjonnan lisäämisessä ja kohderyhmän tavoittelussa, missä onnistuttiin erinomaisesti.

Työväenopiston sitovana tavoitteena oli nostaa vieraskielisten opiskelijoiden määrää kaksi prosenttia vuodesta 2021. Tavoite toteutui hyvin: vieraskielisten opiskelijoiden määrä kasvoi 17,2 prosenttiin, kun se vuonna 2021 oli 14,7. Kasvua tapahtui etenkin S2-opetuksessa, mutta myös muilla kursseilla. Tarjosimme suomi toisena kielenä (S2) -opetusta 17 941 tuntia sekä maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetusta 4 265 tuntia. Näihin opetuksiin osallistui 3 320 (2 427) kurssilaista.

Pakolaiskriisin synnyttyä keväällä järjestettiin nopeasti 11 räätälöityä kielikurssia ukrainalaisille, joihin osallistui yhteensä toistasataa opiskelijaa: onnistuimme hyvin myös tämän kohderyhmän tavoittamisessa. Syksyllä suomen kielen kurssit ukrainalaisille jatkuivat. Opiskelijoita ohjattiin niiden jälkeen muun muassa aikuislukioon ja ammattioppilaitoksiin.

Opiston toimintaan osallistui 8 402 (7 380) yli 60-vuotiasta. Toteutunut HYTE-tavoite oli sama kuin edellisenä vuonna eli liikunta- ja tanssikursseista 42 % oli suunnattu erityisesti senioreille, millä edistettiin kaupungin tavoitetta ikäihmisten hyvinvoinnin tukemisessa.

Työväenopiston eräät suositut kurssit esimerkiksi kuvataiteessa tai laulunopetuksessa ovat jatkuneet vuosia osin lähes samojen osallistujien voimin. Näille osallistujille tarjosimme mahdollisuuden muodostaa omaehtoisia ryhmiä. Omaehtoiselle toiminnalle luotiin rakenteet ja ohjaus, minkä ansiosta opettajaresurssit vapautuvat muun opetus- ja kurssitoiminnan käyttöön. Tavoitteena oli nostaa omaehtoisesti toimivien ryhmien määrä 50 % vuodesta 2021, mikä toteutui: omaehtoisia ryhmiä oli 19 vuonna 2022, kun niitä oli 10 edellisenä vuonna.

Uutuutena opintopistekurssit

Helsingin työväenopistossa on vuoden 2022 syksystä alkaen ollut tarjolla opintopistepistekursseja, joista opiskelijalla on ollut mahdollisuus saada suoritusmerkintä Opetushallituksen ylläpitämään Omaan Opintopolkuun. Opintopisteiden myöntäminen vapaassa sivistystyössä mahdollistettiin lakimuutoksella vuonna 2021. Työ aloitettiin henkilöstökoulutuksella ja järjestelmien yhteensovittamisella, ja opintopisteiden myöntämistä pilotoitiin vuonna 2022 joillakin musiikin, kotitalouden, kielten ja käsityön kursseilla. Opintopistekurssitarjonta laajenee myöhemmin.

Henkilöstön työkuorma lisääntyi

Vuonna 2022 ei tehty asiakaskyselyä, vaan se toteutetaan joka toinen vuosi, seuraava vuonna 2023.

Henkilöstön työkuorma kasvoi Kunta10-kyselyn tulosten mukaan. Koronarajoitukset ja muut ennakoimattomat muutokset, kuten Sarastia-palkanmaksun haasteet, aiheuttivat ylimääräistä työtä etenkin suunnittelusta vastaaville henkilöille. Kokemus oman työn mielekkyydestä ja palkitsevuudesta pysyi kuitenkin hyvällä tasolla.

3.6 De svenska tjänsterna

Vi arbetade för ökat välbefinnande och gav integrationen på svenska en ytterligare puff framåt

År 2022 bedrev vi ett omfattande arbete i syfte att främja elevernas välbefinnande.

År 2022 låg antalet barn på daghem och familjedagvård med svenska som verksamhetspråk på samma nivå som året innan och var i genomsnitt 2 270 (2 265). Antalet svenskspråkiga daghem var 54. Antalet elever i den svenskspråkiga grundläggande utbildningen ökade och uppgick till 4 122 (4 025) i slutet av året. Antalet studerande inom den svenska gymnasieutbildningen var 1 323 (1 287). Nybörjarplatserna på Tölö gymnasium ökades från 133 till 150.

Andelen barn med ett annat modersmål än svenska eller finska inom småbarnspedagogiken var 3,6 (2,7) procent på daghemmen och 2,6 (3,8) procent inom förskoleundervisningen. Inom den grundläggande utbildningen stod de för 3,5 procent (3,0).

År 2022 bedrev vi ett omfattande arbete i syfte att främja elevernas välbefinnande, vilket var ett av huvudmålen för sektorn. Vi arbetade inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och den fria bildningen för att uppnå det här målet. Vi planerade nya metoder och stödformer för att främja välbefinnandet hos barnen och de unga samt personalens arbetshälsa.

Våra bindande mål inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen var desamma som på den finskspråkiga sidan. Målen uppnåddes delvis inom de svenskspråkiga tjänsterna.

”Varje barn har minst en kompis” var ett av våra viktigaste delmål. För att uppnå målet fick barnen syssla med olika gemenskapsuppbyggande aktiviteter på daghemmen och i skolorna. Det kan också nämnas att man startade så kallade välbefinnandekaféer på gymnasierna och involverade de unga i arrangemangen.

Inom den grundläggande utbildningen utvecklade vi stödformerna i närskolorna i hela servicenätverket. Målet är att barnen ska få särskilt stöd allt efter behov sin egen närskola.

Den största utmaningen var den skrala tillgången på personal inom småbarnspedagogiken. Med hjälp av tilläggsfinansiering från Utbildningsstyrelsen höjdes emellertid lönerna och arvoden; dessutom inrättades bland annat ett särskilt team med uppgift att främja och stödja rekryteringen inom småbarnspedagogiken.

Syftet med projektet Lukuinto – Läsiver är att stärka läskulturen och läskunnigheten i Helsingfors. Det här arbetet har fått en bra start. Det finns gott om exempel på arbete som utförs i skolan för att göra läsning intressant för barn.

Integrationen på svenska framskred

I vår verksamhet stävar vi efter att främja integrationen så att alla som vill kan utbilda sig på svenska oavsett modersmål. Vi erbjuder med andra ord också dem vars modersmål inte är svenska eller finska möjligheten att delta i småbarnspedagogik och grundläggande utbildning på svenska, vilket banar vägen till svenskspråkig gymnasieutbildning och fri bildning.

Utbildning som handleder för examensutbildning (Hux) infördes till följd av den utvidgade läroplikten. Från och med augusti 2022 har utbildning av det här slaget ordnats på svenska i yrkesinstitutet Practicum's regi för att tillgodose huvudstadsregionens behov. Verksamheten, som förbereddes och förverkligades i samarbete med Svenska servicehelheten år 2022, fick en smidig start.

Utbildning på svenska för pedagoger från Ukraina startade. En grupp ukrainska handledare och lärare fick möjligheten att studera på Arbis. För att kunna arbeta till exempel på daghem fick de också lära sig om det finländska bildningsväsendet. Det här arbetet fortsätter.

Under det gångna året studerade 11 424 kursdeltagare inom den fria bildningen på Arbis. Arbis lyckades med sitt välbefinnandemål i fråga om utbudet av fysiska aktiviteter för seniorer.

År 2021 övergick de svenskspråkiga gymnasierna i Helsingfors till ett system med fyra perioder per år i stället för de tidigare fem. En utvärdering av huruvida systemet fungerade gjordes år 2022. Resultaten visade att fyraperioderssystemet inte fungerade bättre än systemet med fem: den förväntade arbetsron uppnåddes inte och man upplevde dessutom att arbetsmängden under en period ökade. Följaktligen återgick man till systemet med fem perioder på hösten 2022. Resultaten bygger på en enkät som utfördes bland de studerande, vårdnadshavarna och lärarna.

Kunderna uppskattar våra tjänster

I Kommun10-undersökningen låg resultaten och särskilt ledarskapet på en god nivå trots att också 2022 var ett krisår. Personalen var emellertid hårt pressad och återhämtningen en utmaning enligt undersökningen. Stadens problem med löneutbetalningen medförde egna utmaningar och indexet som mäter hur villiga medarbetarna är att rekommendera sin arbetsplats sjönk en aning.

Enligt kundenkäter som rörde de svenskspråkiga tjänsterna var vårdnadshavarnas erfarenheter av i synnerhet småbarnspedagogiken mycket positiva – de värdesätter våra anställda och vår verksamhet. Delaktigheten ses emellertid som ett utvecklingsområde. Det visade sig att både barnen och vårdnadshavarna önskar få ännu mer information om verksamheten och kunna påverka den i högre grad.

3.7 Oppilashuolto

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämisen vuosi

Oppilashuolto on aktiivinen toimija koko toimialan strategisten tavoitteiden, etenkin oppilaiden hyvinvoinnin, edistämisessä.

Oppilashuolto vastaa esi- ja peruskoululaisten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpidosta ja edistämisestä. Moniammatillinen oppilashuollon henkilöstö koostuu opetuksen ja oppilashuollon asiantuntijoista, joiden palvelut ovat kaikkien kouluyhteisön jäsenten käytettävissä. Yhteistyöhön hyvinvoinnin edistämiseksi ja tukea tarvitsevien oppilaiden auttamiseksi kytketään mahdollisuuksien mukaan myös huoltajat.

Oppilas- ja opiskelijahuolto ovat keskeisiä toimijoita koko toimialan strategisten tavoitteiden edistämisessä. Hyvinvointitavoitteessa tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen oli yksi vuoden 2022 keskeinen teema, johon panostettiin paljon. Toiminnalla, joka liittyy kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan, pyritään sekä vähentämään kiusaamista ja yksinäisyyden kokemusta että antamaan oppilaille valmiuksia tulevaisuutta varten.

Systemaattista hyvinvointityötä

Kaikissa kouluissa otettiin käyttöön tietyt, tutkimusnäytön perusteella valitut menetelmät, joilla tunne- ja vuorovaikutustaitoja kehitetään nyt systemaattisesti ja vertailtavasti, ja oppilashuolto seuraa toteuttamista.

Työtä tukee opetusministeriön kansallinen Sitouttava kouluyhteisötyö -hanke (SKY), jonka avulla puututaan oppilaiden poissaoloihin ja niiden juurisyihin ennaltaehkäisevästi. Malli, jossa asiantuntijat tekevät työtä kouluissa paikan päällä, vakiintui käyttöön vuonna 2022. Koulujen palaute oli myönteistä: SKY-asiantuntijoista koetaan olleen paljon apua. Heitä on seitsemän, yksi jokaisella maantieteellisellä koulualueella Helsingissä.

Vuoden aikana tuotimme nettiin palvelun, jolla voi oppilaiden Aula-kirjautumissivun kautta ilmoittaa kiusaamiskokemuksista nimellä tai nimettömästi.

Yhteisöön kuulumista ja jatkuvaa ryhmäytymistä vahvistettiin eri keinoin, tavoitteena on vähentää oppilaiden yksinäisyyden kokemusta, jota on edelleen paljon, hyvinvointiprofiilin mittaustulosten mukaan noin saman verran kuin vuonna 2021.

Hyvinvointiprofiili, jolla sosiaalisia suhteita seurataan, on käytännöllinen työkalu koulujen toimenpiteiden pohjaksi ja muun muassa valtakunnallisten vertailujen tekoon. Tiedot kerättiin vuonna 2022 toisen kerran perusopetuksen 4.-, 6.- ja 7.-luokkalaisilta sähköisen linkin kautta. Vastaajista nähdään koulu ja luokkataso ilman henkilötietoja, ja tulokset ovat nähtävissä heti. Aineistomäärän kasvaessa tuloksien tehokasta hyödyntämistä esimerkiksi opettajien ja huoltajien yhteistyössä suunnitellaan.

Sosiaali- ja terveystoimijoiden kanssa yhteistyötä selkeytettiin ja kehitettiin. Helsingin malli, jossa oppilashuolto on edelleen osa kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa, toimii hyvin.

Oppilashuollon käyntimäärät laskivat vuonna 2022 pandemiaa edeltäviin määriin korona-ajan kysyntäpiikin jälkeen. Lähiopetuksessa tarve keskusteluihin on vakiintuneella tasolla. Ukrainan kriisistä ei heijastunut kouluihin merkittäviä ongelmia oppilashuollon ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Yhteinen auttamisen halu on näkynyt sopuisana toimintana.

Omaa osaamista kasvatettiin

Henkilöstön osaamisen kehittämistä jatkettiin muun muassa terapeuttisten valmiuksien ja luovien menetelmien koulutuksilla. Kaskon strategisista tavoitteista oppilashuolto edistää työllään paitsi oppilaiden hyvinvointitavoitetta myös tavoitetta ”kaikki koulut ja oppilaitokset ovat hyviä”. Henkilöstön veto- ja pitovoiman tavoite koskee sekin myös oppilashuoltoa, sillä haaste psykologien saamisessa on ennallaan.

Henkilöstötutkimuksen tulosten mukaan työ oppilashuollossa nähdään merkityksellisenä ja lähijohtajuuteen ollaan tyytyväisiä. Haasteina ovat kiire ja työn eettinen vastuu.

3.8 Opiskelijahuolto

Hyvinvoinnin vahvistaminen on yhteistä työtä

Opiskelijahuollossa vahvistettiin monialaista yhteistyötä kaupungin toimialojen kesken ja sekä muiden toimijoiden kanssa. Opiskelijoiden yksinäisyyden kokemusta pyritään vähentämään systemaattisesti koko toisella asteella.

Toisen asteen opiskeluhuollon palvelut kattavat Helsingin kaupungin lukioiden ja ammatillisen koulutuksen sekä useimpien yksityisten oppilaitosten psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Toiminnan suunnittelulle merkittävä oli kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastusjaoston päätös, jonka mukaisesti opiskeluhuollon kuraattorien ja -psykologien palvelut säilyivät kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla Helsingissä, toisin kuin muualla maassa, jossa ne siirrettiin koulujen ja oppilaitosten organisaatioista osaksi hyvinvointialueita.

Opiskeluhuollon palveluiden säilyttäminen organisatorisesti osana kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa ylläpitää yhteisöllisen opiskeluhuollon työn jatkumista. Palvelupolkujen systemaattinen kehittäminen yhteistyössä sotepen kanssa on asiakkaan edun mukaista. Järjestelyllä tuetaan yhteisöllisen opiskeluhuollon ennaltaehkäisevää ja hyvinvointia tukevaa roolia.

Vahvistamme monialaista yhteistyötä

Toisen asteen opiskeluhuollon työssä keskeistä olivat vuonna 2022 oppilaitosten toimintakulttuuriin vaikuttavat toimenpiteet, jotta hyvinvointityö on rakentunut yhteiseksi työksi. Tavoitteellisessa yhteisessä hyvinvointityössä opiskelijan oppimista ja opiskelukykyä on tuettu kokonaisvaltaisesti ja oppilaitoksissa on otettu käyttöön uusia toimintatapoja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vuonna 2022 todettiin, että yhteiset vahvat hyvinvointityön rakenteet, kuten hyvinvointikahviloiden säännöllinen toteuttaminen, edesauttavat opiskelijoiden yhteisöllisyyden rakentumista ja vahvistavat hyvinvointia. Hyvinvointikahviloiden toimintaa systematisoitiin muun muassa hankkimalla toiminnan tueksi järjestökumppaneita. Kaikki kaupungin lukiot ja Stadin AO sitoutuivat muun muassa toimenpiteisiin opiskelijoiden yksinäisyyden vähentämiseksi. Helsinki Mission kanssa tehty tutkimus osoitti kokemuksen yksinäisyydestä olevan todellinen huoli, ja aloitimme yhdessä yhteisöllisyyttä vahvistavan School to belong -ohjelman. Helsinki Mission työntekijä jalkautui oppilaitoksiin pitämään työpajoja, ja ohjelma sisältää koulutusta ja tapahtumia henkilöstölle, oppilaille ja huoltajille.

Vuonna 2022 aloimme rakentaa ennakoivaa hyvinvoinnin yhteistyötä tavoitteellisesti myös muiden toimialojen kanssa. Soten opiskeluterveydenhuollon kanssa yhteiset tavoitteet työlle rakennettiin hyödyntäen kaikkien ammattiryhmien asiantuntijuutta. Lisäksi työskentelimme kulttuuri- ja vapaa-

ajan toimialan kanssa muun muassa rakentamalla oppilaitoksiin nuorisotyön kokonaisuuden, ja lukioissa ja Stadin AO:ssa aloitti seitsemän nuorisotyöntekijää. Nuorisotyöntekijät vastaavat opiskelijoiden toiveeseen turvallisten aikuisten läsnäoloon oppilaitoksessa.

Yhteistyö Helsingin kaupungin liikuntapalveluiden kanssa osoittautui myös tärkeäksi. Hyvinvointityön tueksi rakennettiin liikuntacoach-interventio, jossa liikuntacoachit vahvistavat oppilaitoksissa yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia esimerkiksi ohjaamalla opiskelijoita liikuntaharrastuksiin ja lajikokeiluihin. Käytäntöä on pidetty erittäin toimivana. Lisääntyvä liikunnallisuus vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia tukemalla opiskelukykyä ja sosiaalisia taitoja sekä opiskelijan myönteistä minäkäsitystä.

Yhteistyössä toimialan sisällä ja järjestöjen kanssa valmistelimme vuoden 2023 alusta alkavaa lähisuuhdevallan ehkäisemisen ohjelmaa, jossa nostamme näkyviin ilmiötä ja sen vaikutusta hyvinvointiin. SPR:n kanssa teimme yhteistyötä ukrainalaisten kotoutumisen tueksi. Myös kulttuuritoimijoiden kanssa toteutimme menestyksekkäästi yhteistyökuvioita, esimerkiksi yhteistyö Q-teatterin kanssa on ollut toimivaa. Teatterin keinoin on päästy käsittelemään moninaisuuden ja suvaitsevaisuuden teemoja, vaikka yhteinen kieli saattaakin puuttua.

Korona-aika kiihdytti polarisaatiokehitystä

Eriarvoisuuskehitys kiihtyi pandemia-aikana. Korona-aika ja Ukrainan sota aiheuttivat opiskelijoille moninaisia haasteita, jotka vaikuttivat vahvasti oppilaitosten arkeen. Jo lähtökohtaisesti syrjäytymisvaarassa olleiden opiskelijoiden tilanteet saattoivat huonontua. Etenkin kriisimaista muuttaneiden traumojen esiinnousu, vaikuttaa kokemukseen turvallisuudesta.

Tunnistimme, että henkilöstö tarvitsee lisää hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen osaamista ja esihenkilöosaamista, jotta pystymme vahvistamaan oppilaitosten kokonaishyvinvointia ja resilienssiä, sillä maailman muutokset jatkuvat. Traumatietoiseen työotteeseen alettiin panostaa kouluttamalla toimialan henkilöstöä, mikä jatkuu vuonna 2023. Koulutusta annettiin myös muun muassa turvallisuuteen, kuten konfliktien ja muiden ei-toivottujen ryhmäilmiöiden käsittelyyn.

Lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa laadittiin turvallisen yhteisön pelisäännöt. Niiden tavoitteena on sitouttaa kaikki yhteisön jäsenet turvallisuutta edistävään vuorovaikutukseen ja arvostavan kohtaamisen käytäntöön. Jokaisen yhteisön jäsenen mahdollisuus vaikuttaa kaikkien hyvinvointiin ja kokemukseen turvallisuudesta on haluttu tehdä näkyväksi. Myös turvattomuuden kokemuksen puheeksi ottoon opiskeluhuollon toimijoiden kanssa on kannustettu.

Systemaattista hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn vahvistamista

Hyvinvointityön merkitys yhteiskunnassa on suuri, jotta opiskelijat pysyvät opiskelukykyisinä ja tulevaisuudessa työkykyisinä. Painopisteet vuonna 2022 olivat hyvinvointityön rakenteiden vahvistamisessa ja työn merkityksen näkyväksi tekemisessä. Oppilaitoksissa rakennettiin ymmärrystä siitä, että kyse on yhteisestä asiasta ja että hyvinvointiin ja opiskelukykyyn voi systemaattisesti vaikuttaa. Merkittäväksi nähdään se, että opiskelija kokee olevansa oman yhteisönsä tärkeä jäsen.

Oppilaitostasoisesti vahvistimme monialaisten työryhmien työskentelyä (tukitiimit), koska opiskelijoiden mielenterveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat haasteet ovat usein entistä monimutkaisempia, jolloin tilanteissa tarvitaan useita ammattilaisia. Opiskelijat toivoivat opiskelijapalvelujen kokonaisuuden myös kuvausta, josta käy helposti ilmi, mitä palveluja on saatavilla ja tämä toteutettiin.

4. Hallinto

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala rakentuu neljästä palvelukokonaisuudesta sekä hallinnosta. Hallinto tuottaa toimialan tarvitsemia talous- ja suunnittelupalveluja, henkilöstö- ja kehittämispalveluja, tietohallinto- ja tilapalveluja sekä viestintä- ja hallintopalveluja.

Vuoden 2022 aikana kirkastimme palvelutoimintamme johtamisen ja yhteistyön tapoja sekä selvensimme vastuunjakoja. Hallinnon edustajat tapaavat tiiviisti palvelukokonaisuuksien johtoa ja asiantuntijoita, jotta varmistetaan sisäisten toimintaprosessien sujuvuus ja yhdessä sovittujen asioiden eteneminen. Kehitimme yhteistyötä erityisesti Stadin ammattiopiston kanssa vuonna 2022.

Toimialan yhteistyötä ja yhteistä näkemystä kehitettiin onnistuneesti

Aloitimme toimialajohtoryhmän yhteisen tilanneraportointipäivän käytännön. Päivä pidetään kolme kertaa vuodessa, ja sen aiheita ovat sitovien strategisten tavoitteiden eteneminen, talous, henkilöstöasiat, tilakysymykset sekä valitut pedagogiset aiheet, jotka teemoitetaan vuosikellonmaisesti. Lisäksi käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä, kuten oppilashyvinvointiin ja toimialan riskienhallintaan liittyviä asioita.

Strategiset kärjet nostetaan ja raportoidaan tilanneraportointipäivässä. Palvelukokonaisuuksien ja hallinnon johdossa valmistaudutaan etukäteen laatimalla toiminnan pohjalta johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset. Päivässä käydään yhdessä läpi tärkeimmät nostot, ja tarvittaessa johtoryhmä päättää toimenpiteiden jatkosta.

Uuden käytännön tavoite on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan entistä parempi yhteen toimiminen ja yhteisen tulevaisuuden näkymän rakentaminen. Hallinnon organisoimien tilanneraportointipäivien toimintamalli ja toteutus on lähtenyt käyntiin erinomaisesti. Kaikkia koskevan tiedon ja näkemyksen koetaan välittyvän entistä tehokkaammin yli palvelukokonaisuusrajojen.

Palvelukokonaisuuksien monipuolista tukemista

Hallinto tukee toimialan palvelukokonaisuuksia niiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Vuonna 2022 hallinnon työlistalla olivat muun muassa intranetin uudistus, tuottavuusselvitykset sekä lukuisat toimenpiteet varhaiskasvatuksen veto- ja pitovoiman tukemiseksi, kuten uusien työntekijöiden perehdytys. Vastuullisuus aiheena nousi esille mm. toimialan kalustekierrätyksen muodossa. Palvelulupaus yhteydenottoihin vastaamisesta ja esihenkilöiden viestikirje vakiintuivat hallinnon käytännön toimintatavoiksi.

Vuonna 2022 toimialan tietohallinnosta siirtyi opetuksen ict-tuki kaupungin digitaaliseen perustaan.

Toimialalla kasvatettiin myös ostettujen tukipalvelujen laatu- ja sopimustietoisuutta. Hallinnossa otettiin käyttöön LATO-työkalu keskeisten strategisten tavoitteiden seurantaan. Se on yhteinen alusta, jota hallinto koekäyttää vuodet 2022–2023.

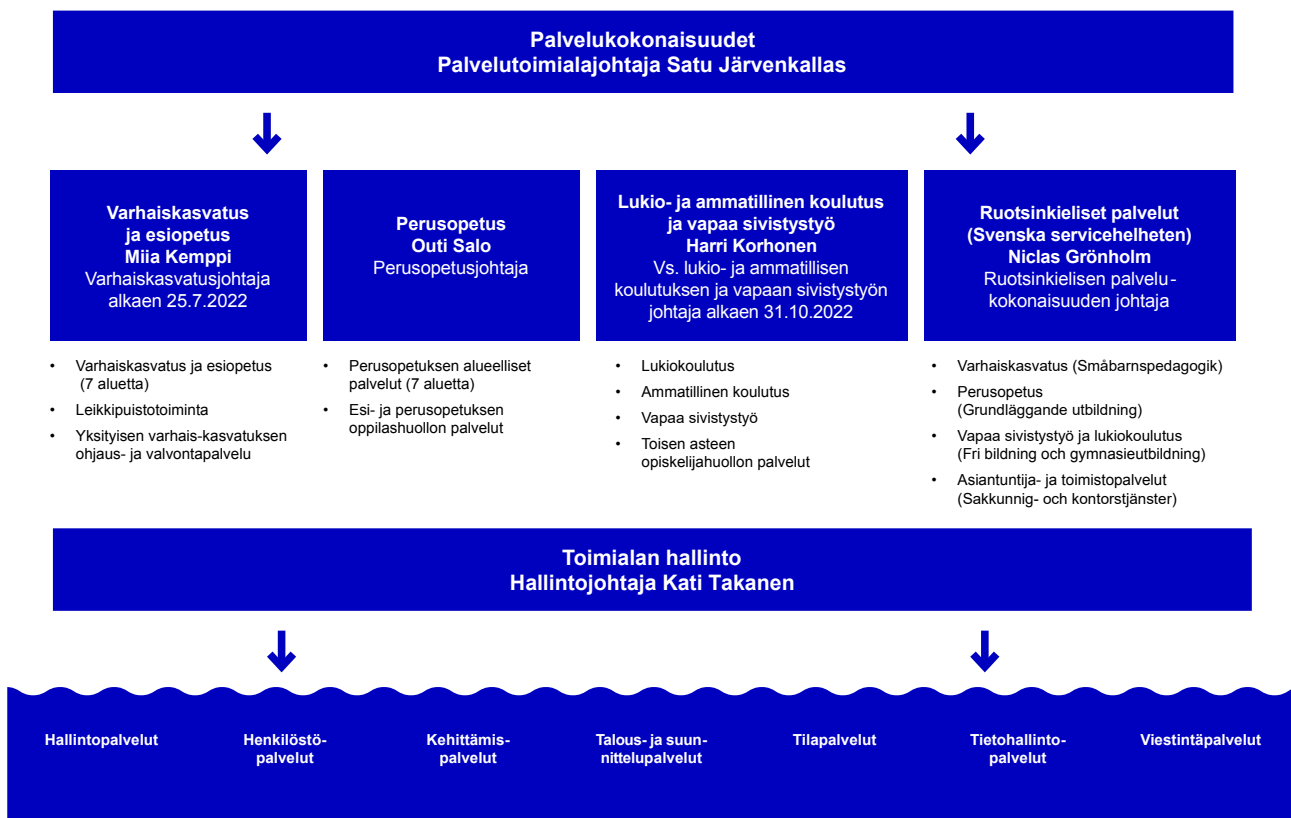
Työtyytyväisyydessä erinomaista kehitystä

Kunta-alan henkilöstölle joka toinen vuosi tehtävän Työterveyslaitoksen Kunta10 -työhyvinvointitutkimuksen mukaan Kaskon hallinnon mittareiden kehitys oli erinomaista. Vuonna 2022 kolme

mittariarvoa, työyhteisö, johtaminen ja kokonaisarvio, parantuivat entisestään ja ylittivät toimialan ja kaupungin tulokset. Kunta10-kyselyn asteikolla nollassa sataan tulos on sitä parempi, mitä pienempi luku on: vuonna 2022 hallinnon keskiarvo oli 44, kun se edellisessä mittauksessa vuonna 2020 oli 56. Vastausprosentti oli 81 %.

Monet viime vuosina tavoitteiksi asetetut asiat ja niiden aktiivinen työstäminen etenkin esihenkilötasolla näkyvät hallinnossa hyvänä suuntana. Kehityskohteina nähdään henkilöstön kokemaa työkuormaa, stressiä ja palautumisen tarve, joiden koetaan jonkin verran kasvaneen edelliseen mittaukseen verrattuna.

Kasvatus ja koulutus -toimiala

4.1 Turvallisuus

Varautumista ja jatkuvuutta

Vuonna 2022 panostimme varautumisen ja jatkuvuuden hallinnan kehittämiseen.

Kiristynyt kansainvälinen tilanne edellytti varautumista palvelutarpeen lisääntymiseen ja sähköpulaan. Laadimme viranomaisten linjausten mukaisen ohjeistuksen sähkökatkoihin varautumiseen, toimintamallin toimialan häiriötilanteiden tilannekuvan jakamiseen sekä äkillisissä väistötilanteissa toimimiseen.

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin kattava esihenkilöiden arjen turvallisuusjohtamista tukeva turvallisuuskiertue, mikä toteutettiin työsuojelun, oppilashuollon ja turvallisuusyksikön yhteistyönä. Jatkoimme tiivistä kehittämissyhteistyötä kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksikön sekä toimialojen ja muiden kumppanien kanssa.

4.2 Tilat

Tilojen yhteiskäyttöä tehostettiin

Vuonna 2022 ylitimme tavoitteemme toimialan olemassa olevien yhteiskäyttökohteiden lukumäärän kasvattamisesta kymmenellä prosentilla. Tilojen yhteiskäyttö kasvoi myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan koordinoiman, Suomen harrastamisen mallin mukaisen toiminnan kasvaessa kouluissa.

Kesällä 2022 päättyi kaksivuotinen Kuopion, Turun ja Helsingin kaupunkien DigiPAVe 2.0 -kehittämishanke. Hankkeessa kehitettiin ”Ihmislähtöisen ja dynaamisen palveluverkkosuunnittelun” toimintamalli ja hahmotettiin polku, jolla voidaan edetä reaktiivisesta toiminnasta kohti ennakoivaa, suunnitelmallista ja palvelutarpeiden ohjaamaa palveluverkkosuunnittelua.

Ihmislähtöiseen ja dynaamiseen palveluverkkosuunnitteluun siirtyminen edellyttää eri toimialojen välisen yhteissuunnittelun ja eri prosesseissa syntyvien tietojen yhteentoimivuuden kehittämistä, tiedon automatisointia sekä uusia tiedonhallinnan ratkaisuja. Uusi toimintamalli tarjoaa kunnille kehittämistyön suuntaviivat sekä työkalun toiminnan, tietojen ja tietojärjestelmäpalvelujen kehittämiseen. Kehitystyötä jatketaan Helsingissä kaupunkikohtaisten suunnitelmien mukaisesti.

Varhaiskasvatukselle valmistui uusia tiloja Verkkosaareen ja Kumpulaan. Lisäksi Isolle Roobertinkadulle toteutettiin tilat päiväkotitilaksi Roballe ja daghemmet Robbanille. Vanhan toimistorakennuksen perusparannettuihin tiloihin on käyttäjien kanssa yhteistyössä onnistuttu luomaan monipuolisia toimintaa tukevia tiloja viiteen kerrokseen.

Perusopetuksen rakennushankkeista valmistuivat Metsolan ja Puotilan ala-asteet sekä Pakilan ala- ja yläasteen tilaratkaisut. Puotilan ala-aste toteutettiin elinkaarihankkeena. Arkadiankadulle valmistui pitkäaikaiset väistötilat, jotka ovat syksystä 2022 alkaen toimineet Taivallahden peruskoulun väistötiloina. Perusparannuksista valmistuivat Lauttasaaren ala-aste ja Haagan peruskoulun lisätilat.

Kallion lukion perusparannetut tilat otettiin käyttöön keväällä 2022. Gymnasiet Lärkanille perusparannettiin väistötilat Valimon alueelle. Stadin ammatti- ja aikuisopiston Myllypuron kampuksen rakentaminen jatkui, ja Roihupellon kampushanke eteni suunnitteluvaiheeseen. Kampukset toteutetaan elinkaarihankkeina.

Vuonna 2022 aloitimme palautekeskustelut, joiden avulla selvitetään systemaattisesti käyttäjien näkemyksiä tilojen toimivuudesta. Haastattelut tehdään 6–12 kk tilojen valmistumisen jälkeen, ja tietoa hyödynnetään tilojen ja toiminnan kehittämisessä.

4.3 Tietohallinto

Ulkoisten ja sisäisten palvelujen kehittämistä

Vuonna 2022 kehitimme sekä asiakaspalvelua että toimialan sisäisiä palveluita. Tuotteistimme tietojohdantamiseen liittyviä näkymiä (dashboards) ja paransimme oppijoiden näkymää eri palveluihin.

Asioinnin tietojärjestelmän avulla tehostettiin sisäistä toimintaa ja parannettiin palvelua kaupunkilaisille. Esiopetuksen 4 396 paikkaa tarjottiin Asti-palvelussa proaktiivisesti automaation

ehdotusten perusteella, ja 82 % paikoista säilyi ehdotusten mukaisina. Näin päiväkotipaikkojen päätöksiä saatiin aikaistettua ja matka-aikoja esiopetukseen lyhennettyä.

Myös muita digitaalisia oppimisympäristöjä ja työkaluja kehitettiin. Esimerkiksi nuorten oppimis-, tuki- ja harrastusportaali Aula.fi on vakiinnuttanut asemansa erittäin suosituksi. Opettajat käyttävät Opehuonetta tärkeänä pedagogisen sisällön tietolähteenä, ja sitä pidetään aktiivisesti yllä.

Tietojohtamisen ja proaktiivisen palvelutuotannon tueksi kehitettiin johtamisen tietotyöpöytiä (dashboards). Varhaiskasvatuksen johdon sekä päiväkodin johtajien käyttöön julkaistiin tietotyöpöydät. Niiden yhteyteen kehitettiin älykäs työkalu päiväkotiryhmien suunnitteluun, jotta mahdollisimman moni lapsi saisi paikan toiveen mukaisesta päiväkodista.

Perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen pedagogisen johtamisen tietotyöpöytiä kehitettiin palvelukokonaisuuksien johdon ja rehtorien kanssa. Ammatillisen koulutuksen opettajille rakennettiin työkalut oppijoiden opiskelun etenemisen seurantaan ja hyvinvoinnin tukemiseen. Perusopetuksessa pilotoidut tietotyöpöydät on tarkoitus ottaa käyttöön muissakin palvelukokonaisuuksissa.

Toimialan tiedon hyödyntämistä ja tiedon laatua kehitettiin, ja syksyllä 2022 muodostettiin uusi yksikkö, Tietotuotanto. Sen keskeisinä tehtävinä ovat erilaisten tietotuotteiden tuottaminen, tilastot, tiedon laatu ja tietojohtaminen.

Kaskon identiteetin- ja pääsynhallintaa uudistettiin ottamalla käyttöön Tunnukset-järjestelmä helmikuun 2022 lopussa. Järjestelmä korvasi aiemman tunnustenhallintajärjestelmän. Opetuksen työasemissa siirryttiin laajemmin pilvihallintaan, kun se aiemmin oli käytössä vain lukiolaisten kannettavissa tietokoneissa.

Yleissivistävän opetuksen Primus/Wilma-järjestelmässä digitalisoitiin muun muassa oppilaan lupa- ja ruokavaliotietojen ilmoittaminen sekä rakennettiin yli 20 uutta herätettä tai automaatiota, jotka viestittävät esimerkiksi suurista poissaolomääristä, uusista hakemuksista, päätöksistä tai osoitteen muuttumisesta.

Apotti-integraation myötä kouluterveydenhuoltoon siirtyvät oppilaiden luokkatiedot. Lähikoulutiedot määritellään hyödyntämällä uutta integraatiota kaupunkiympäristön toimialan palvelimille kartan, viivoittimen, kynän ja manuaalisen päivittämisen sijasta.

4.4 Henkilöstö

Työyhteisö ja lähijohtaminen voimavaratekijöinä

Vuoden 2022 Kunta10-tulokset kertoivat, että hyvä ilmapiiri ja yhteistyötaidot kannattelevat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työyhteisöissä haastavinakin aikoina. Kyselyyn vastasi 64 % henkilöstöstä, joista suurin osa piti työyhteisöään yhteistyökykyisenä ja ilmapiiriä hyvänä. Työ koettiin mielekkäänä ja lähiesihenkilöiden työhön oltiin tyytyväisiä.

Hieman aiempaa useampi vastaajista koki työstressiä, eli työhön liittyi paljon paineita ja vain vähän hallinnan tuntua. Palautuminen työpäivän rasituksista ei aina onnistunut. Työmäärän lisääntyminen entisestään nähtiin uhkana, ja aiempaa harvempi koki voivansa vaikuttaa muutoksiin töissä.

Esihenkilöiden tulokset olivat pääsääntöisesti positiivisemmat kuin muun henkilöstön. Työpaineiden ja työmäärän lisääntymisessä lähiesihenkilöiden tilanne oli kuitenkin muita

haastavampi. Korona aiheutti henkistä kuormaa etenkin esihenkilöille, mutta myös muille. Aiempaa useammat kyselyyn vastanneet kaskolaiset olivat harkinneet työnantajan vaihtamista. Myös työnantajan suositteluindeksi laski.

Onnistumiskeskusteluja käyneiden osuus oli suurempi kuin kaksi vuotta sitten. Kaikkiaan tuloksissa heijastui viime vuosien kuormittava arki, mutta sen keskellä nähtiin myös hienoja voimavaratekijöitä, kuten toimivat työyhteisöt ja hyvä lähijohtaminen.

Työhyvinvointia tuettiin monin tavoin

Edellisen henkilöstökyselyn, Fiilarin, tulosten pohjalta työyhteisöissä tehtiin monia kehittämistoimia. Työyhteisöille tarjottiin tietoa ja koulutusta muun muassa palautumisesta, resilienssin vahvistamisesta, aivoystävällisestä työstä ja onnistuneesta vuorovaikutuksesta. MAPA (haasteellisen käyttäytymisen ennakointi ja hallinta) ja Hetipurku (työpaikan henkinen ensiapu tai oma keskustelutuki) -koulutuksia järjestettiin useille ryhmille, ja niihin osallistuttiin aktiivisesti. Henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua ryhmätyönohjaukseen. Tarvittaessa työyhteisöt saivat räätälöityä tukea kehittämistyöhönsä.

Henkilöstön työkyvyn ja esihenkilöiden työkykyjohtamisen tueksi toteutettiin uudenlaisia toimintatapoja varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Perusopetuksessa kehitettiin tehostetun työkyvyn tuen prosessia esihenkilöiden avuksi. Varhaiskasvatuksessa toteutettiin työtyylianalyysjä. Lav-palvelukokonaisuudessa (lukiot, ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö) käynnistettiin prosessi kehittämään työhyvinvointi- ja työkykyjohtamista palvelumuotoilun keinoin.

Osana koronasta palautumisen toimia toimialan opetushenkilöstölle järjestettiin mahdollisuus kouluttautua vertaismentoriksi. Tavoitteena on vahvistaa tukea opettajille uran alkuvaiheessa.

Uusi HR-järjestelmä Sarastia365 otettiin käyttöön

Helsingin kaupunki otti käyttöön 1.4.2022 Sarastia365-järjestelmän, joka sisältää kaikki palvelussuhteen elinkaaren hallintaan ja palkanlaskentaan tarvittavat toiminnallisuudet. Vuoden aikana toimialan hr-asiantuntijat järjestivät Sarastia-tukiklinikoita ja -työpajoja sekä laativat ohjeita esihenkilötyön tueksi. Toimintatapoja, rooleja ja prosesseja selkeytettiin järjestelmän käytön sujuvoittamiseksi. Käyttöönoton yhteydessä syntyi lukuisia palkkavirhetilanteita, jotka kuormittivat esihenkilöitä ja ruuhkauttivat taloushallintopalvelujen palkanlaskennan. Syksyllä 2022 henkilöstöpalvelut kartoitti esihenkilöiden Sarastia-työhön liittyvää tuen tarvetta ja käynnisti palautteen perusteella uusien tukimuotojen suunnittelun ja toteutuksen yhteistyössä vakauttamishankkeen kanssa sekä kaskon että kaupungin esihenkilöille.

Henkilöstön saatavuustilanne heikentyi ja uusia strategian mukaisia henkilöstön veto- ja pitovoimatoimenpiteitä otettiin käyttöön

Toimialalla oli henkilöstövajetta erityisesti varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävissä sekä perusopetuksen erityisluokanopettajan ja psykologin tehtävissä.

Varhaiskasvatuksessa opettajien kokonaisvaje oli vuoden 2022 lopussa 43,7 % ja lastenhoitajien 31,6 %. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa oli haettavana 1 587 varhaiskasvatuksen opettajan tehtävää, joihin hakijoita oli keskimäärin 1,1 työpaikkaa kohden. Myös psykologien saatavuustilanne heikentyi, ja hakijamäärät pienenevät entisestään. Hakijoita oli keskimäärin 0,5 tehtävää kohden. Avoimia tehtäviä oli 173 ja rekrytointien täyttöprosentti 17 %.

Vuonna 2022 perustettiin toimialan henkilöstön saatavuustiimi sekä varhaiskasvatuksen nopean avun joukot, joissa aloitti 20 lastenhoitajaa. Ratkaisuja työvoimavajeeseen haettiin muun muassa edistämällä koulutuspolkuja työvoimapula-ammatteihin sekä tiivistämällä oppilaitos-, korkeakoulu ja yliopistoyhteistyötä. Uutena täydennyskoulutuspolkuna alkoi varhaiskasvatuksen sosionomiopintojen tuki, jossa kaupunki myöntää palkallista vapaata opintoja varten. Vuonna 2022 käytettiin yli miljoona euroa varhaiskasvatuksen työntekijöiden opintojen tukemiseen.

Perusopetuksessa laadittiin suunnitelma pito- ja vetovoiman edistämiseen strategiakaudella. Esimerkiksi palkitsemiseen, rekrytoinnin ja oppilaitosyhteistyön kehittämiseen sekä verkostoitumiseen ja vertaisoppimiseen panostettiin. Psykologeille otettiin käyttöön rekrytoinnin kannustinpalkkio ja löydä osaaja -palkkio kevääksi 2022.

Erityisluokanopettajan palkkoja korotettiin kaupunkitasoisella palkkakehitysohjelmalla. Sijaisten rekrytointiin löydettiin uusia alueellisia toimintatapoja, joita voidaan monistaa laajemmin perusopetukseen vuonna 2023. Erityisopettajien ja -luokanopettajien perehdytysverkostokokeilu käynnistyi.

Toimialan edustajat osallistuivat kaupunkitason edunvalvontatyöhön tavoitteena vaikuttaa koulutuspaikkojen määrään. Näkyvyyteen ja työnantajamielikuvaan panostettiin, ja rekrytointimarkkinointia monipuolistettiin eri kanavilla ja esimerkiksi oppilaitoksille kohdennetuilla kampanjoilla. Rekrytointisivut ja työpaikkailmoitukset uudistettiin ja kokeiltiin uudenlaisia hakumenetelmiä, kuten joustavaa hakua. Sijaisten saatavuuden parantamiseksi tehtiin yhteistyötä Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n kanssa. Kesällä varhaiskasvatuksen tehtäviin tutustui leikkipuistoissa ja päiväkodeissa kesänuoria aiempien vuosien tapaan.

Vuoden lopussa käynnistettiin strategian mukaisesti uusia toimenpiteitä henkilöstön veto- ja pitovoiman edistämiseksi, kuten saatavuustiimin toiminnan vakiinnuttaminen ja uutena toimenpiteenä entistä vahvempi rekrytointituki päiväkodin johtajille.

Toimialan henkilöstö 31.12.2022

PALVELUKOKONAISUUS, PALVELU/HENKILÖSTÖRYHMÄ	HENKILÖSTÖMÄÄRÄ*
Toimialajohtaja	1
TOIMIALAN HALLINTO	577
Toimialan hallinnon palvelujen johto	8
Hallintopalvelut	237
Henkilöstöpalvelut	36
Kehittämispalvelut	86
Talous- ja suunnittelupalvelut	63
Tietohallintopalvelut	68
Tilapalvelut	27
Viestintäpalvelut	30
Pääluottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut	22

Hallinnon palvelujen henkilöstömäärään sisältyy kouluilla ja oppilaitoksissa toimivaa henkilöstöä seuraavasti: 92 peruskoulun koulusihteeriä, 16 lukiossihteeriä, 13 opistossihteeriä, 25 opistoisäntää ja 18 kalustonhoitajaa. Lisäksi henkilöstömäärään sisältyy 46 määräaikaista projektityöntekijää.

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS	6203
Palvelukokonaisuuden johto	11
Päiväkodin johtajat	171
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	2807
Varhaiskasvatuksen sosionomit	26
Varhaiskasvatuksen opettajat	2341
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat	204
Erytyisavustajat ja kehitysvammaisten hoitajat	242
Perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon henkilöstö	148
Leikkipuistohenkilöstö	220
Johtavat leikkipuistotoiminnan ohjaajat	10
Erytyissuunnittelijat, suunnittelijat ja projektityöntekijät	11
Varhaiskasvatuksen palveluohjauksen henkilöstö	12
PERUSOPETUS	4678
Palvelukokonaisuuden johto	9
Rehtorit	88
Opetushenkilöstö	3764
Koulunkäyntiavustajat, ohjaajat, kouluvalmentajat	638
Oppilashuolto	157
Erytyissuunnittelijat, projektityöntekijät	22
LUKIO JA AMMATILLINEN KOULUTUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ	2024
Palvelukokonaisuuden johto	6
Lukion rehtorit	13
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö	626
Ammatillisen koulutuksen rehtorit	6
Ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstö	986
Ammatillisen koulutuksen opetusta tukeva henkilöstö	198
Vapaa sivistystyö (ei sisällä tuntiopettajia)	130
Toisen asteen opiskelijahuolto	98
Erytyissuunnittelijat, ohjaajat, korkeakouluharjoittelijat	15

RUOTSINKIELISET PALVELUT	1037
Hallinto- ja tukipalvelut	36
Palvelukokonaisuuden johto	5
Asiantuntijat ja toimistopalvelut (SAKO)	31
joista 20 kouluissa ja oppilaitoksissa toimivaa sihteeriä	
Varhaiskasvatus	448
Päiväkodin johtajat	16
Hoito- ja kasvatushenkilöstö	396
Erityisopetus ja lasten tukitehtävät	28
Perhepäivähoito (myös ryhmäpph)	8
Perusopetus	424
Rehtorit	13
Opetushenkilöstö	363
Oppilashuolto ja koulunkäyntiavustajat	48
Lukiokoulutus	113
Rehtorit	4
Opetushenkilöstö	96
Oppilashuolto	13
Vapaa sivistystyö	16
Apulaisrehtori	1
Opetushenkilöstö	12
Kiinteistö ja kirjastohenkilöstö	3
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	14520

* Henkilöstömäärä sisältää virka- ja työvapaalla olevat sekä sijaiset. Henkilöstömäärään eivät sisälly sivutoimiset tuntiopettajat, harjoittelijat ja oppisopimuksella työskentelevät.

4.5 Talous

Käyttötalous

Käyttötalouden menot vuonna 2023 olivat noin 1,36 miljardia euroa ja tulot noin 76,9 miljoonaa euroa. Käyttötalouden nettomenot (menot-tulot) olivat 1,28 miljardia euroa eli 10,3 miljoonaa pienemmät kuin talousarviossa ennakoitiin. Tämä johtui lähinnä ennakoitua suuremmista tuloista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kertyi tuloja yhteensä 76 907 000 euroa, mikä on 30 987 000 euroa eli 67 % enemmän kuin toimialan talousarviossa. Lisätulot kertyvät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joka ylitti talousarvion 22 100 000 eurolla. Varhaiskasvatuksen ja iltapäivätoiminnan tuotot sekä Stadin ammattiopiston maksutuotot ylittivät talousarvion 5 670 000 eurolla ja muut avustukset ja toimintatuotot 3 200 000 eurolla.

Toimialan menot ylittivät talousarvion 20,7 miljoonalla eurolla eli 1,5 % talousarviosta. Menoylitys johtuu suurimmaksi osaksi kaupungin saamien käyttötarkoitussidonnaisten valtionavustuksien sekä muun ulkopuolisen hankerahoituksen käytöstä. Ulkopuolista rahoitusta ei oltu huomioitu talousarviossa. Koronapandemian suorat vaikutukset menoihin jäivät edellisvuotta huomattavasti pienemmiksi, runsaaseen miljoonaan euroon. Pandemian aiheuttamia välillisiä kustannuksia rahoitettiin kaupunginhallituksen erillisrahoituksella, jota toimialalla on käytettävissä vuosina 2022–2023 yhteensä 17 miljoonaa euroa. Näillä välillisillä kustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka syntyivät lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeen merkittävästä kasvusta.

Ukrainan sodan kustannusvaikutukset olivat noin miljoonan euron luokkaa. Kustannuksia syntyi asiakasmäärien kasvusta toimialan eri palveluissa, lähinnä perusopetuksessa.

Investoinnit

Toimialan investointimäärärahat olivat 27,1 miljoonaa euroa, minkä lisäksi toimialalla oli käytettävissä noin 4,7 miljoonaa euroa ylitysoikeuksia vuodelta 2021 siirtyneiden hankintojen rahoittamiseen. Määrärahoja ja ylitysoikeutta käytettiin hieman noin 24,6 miljoonaa euroa, josta 16,8 miljoonaa euroa tietotekniikkahankintoihin ja 7,8 miljoonaa euroa tilojen varustamiseen ja kalustamiseen. Määrärahoja jäi käyttämättä vajaat 7,2 miljoonaa euroa johtuen hankintojen tai toimitusten siirtymisestä vuodelle 2023.

Tuottavuus

Toimialan tuottavuus lasketaan tuottavuusindeksillä tuotos-panoslaskentana. Tuotoksena käytetään asiakasmääriä. Poikkeuksena on vapaa sivistystyö, jossa tuotoksena käytetään opetustunteja. Toimialan panos on toimintaan käytetyt määrärahat. Tuottavuutta on pyritty parantamaan kehittämällä toimintaa ja tehostamalla tilankäyttöä. Tuottavuudessa ei saavutettu talousarviossa ennakoitua tasoa. Tuottavuuden aleneminen johtui etupäässä ulkopuolista hankerahoitusta vastaavista menoista, jotka eivät sisältyneet talousarvioon. Myös asiakasmäärä jäi talousarviossa ennakoidusta lähinnä varhaiskasvatuksessa.

5. Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunta huolehtii kaupungin varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta, suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta sekä vapaasta sivistystyöstä. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnassa on 13 jäsentä ja kummassakin jaostossa 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Toimialajohtaja toimii lautakunnan ja sen suomenkielisen jaoston esittelijänä. Toimialajohtajan lisäksi esittelijöinä toimivat palvelukokonaisuuksien johtajat. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston esittelijänä toimii ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja.

Vuonna 2022 kasvatus- ja koulutuslautakunta kokoontui 18 kertaa. Suomenkielinen ja ruotsinkielinen jaosto kokoontuivat molemmat 7 kertaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Jäsen

Nasima Razmyar, puheenjohtaja (SDP.)
Emma Kari, varapuheenjohtaja (Vihr.)
Sini korpinen (Kok.)
Ted Apter (Kok.)
Mirita Saxberg (Kok.)
Veli-Pekka Dufva (Vihr.)
Jussi Chydenius (Vihr.)
Ozan Yanar (Vihr)
Markku Rantahalvari (SDP)
Vesa Korkkula (Vas.) (24.08.2022 asti)
Sami Säynevirta (25.08.2022 alkaen)
Petra Malin (Vas.)

Pia Kopra (PS)
Nora Grotenfelt (RKP)

Varajäsen

Otto Köngäs
Vesa Lahtinen
Ossi Määttä
Anni Siltanen
Topi Turunen
Maria Miala
Bicca Olin
Mari Holopainen
Eevi Kirjasniemi
Anna Lemström

Sami Säynevirta (24.08.2022 asti)
Antti Vainionpää (25.08.2022 alkaen)
Marko Hamilo
Kristian Wahlbeck

Suomenkielinen jaosto

Jäsen

Ozan Yanar, puheenjohtaja (Vihr.)
Anna Lemsröm, varapuheenjohtaja (Vas.)

Seida Sohrabi (Kok.)
Jeremias Nurmela (Kok.)
Mari Holopainen (Vihr.)
Annica Moore (Vihr.)
Marika Koski (SDP)
Sami Säynevirta (Vas.)
Mika Ebeling (KD)

Varajäsen

Eric Carver
Aydin Saiyar (05.10.2022 asti)
Matti Rutonen (06.10.2022 alkaen)
Ossi Määttä
Johanna Kuisma
Oona Tchitcerin
Sanni Lehtinen
Petri Lillqvist
Fatma Yasa
Susanna Kokkonen

Ruotsinkielinen jaosto

Jäsen

Nora Grotenfelt, puheenjohtaja (RKP)
Bicca Olin, varapuheenjohtaja (Vihr.)
Silva Mertsola (Kok.)
Ted Apter (Kok.)
Theo Tyrväinen (Vihr.)
Hildur Boldt (SDP)
Elieil Kilpelä (Vas.)
Runa Ismark (RKP)
Anna Högström (RKP)

Varajäsen

Kristian Wahlbeck
Anders Brandt
Raine Luomanen
Veera Hellman
May Högdal
Johannes Waris
Isabella Åberg
Ted Urho
Morris Liemola

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan sihteerinä toimi Jaana Lax, suomenkielisen jaoston sihteerinä Henri Montonen ja ruotsinkielisen jaoston sihteerinä Mariella Michelsson.

Lisätietoja Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialasta verkkosivuilla

<https://www.hel.fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/fi>

Liite 1. Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen tunnusluvut 2022

Taulukko 1: Varhaiskasvatuksen lasten määrä ja lasten hoidon tukien käyttö vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kaupungin päiväkodit	23 373	24 379	25 080	25 615	26 277	26 593	26 622	26 835
josta suomenkieliset päiväkodit	21 658	22 540	23 214	23 698	24 294	24 612	24 602	24 790
josta ruotsinkieliset päiväkodit	1 715	1 839	1 866	1 917	1 983	1 981	2 020	2 045
Ostosopimuspäiväkodit (sis. maksusit.)	496	527	559	662	853	775	778	613
josta suomenkieliset ostosopimuspäiväkodit	304	331	352	448	653	565	581	452
josta ruotsinkieliset ostosopimuspäiväkodit	192	196	207	214	200	210	197	161
Perhepäivähoito	1 138	1 078	971	864	735	628	539	473
josta suomenkielinen perhepäivähoito	1 018	986	881	782	668	563	483	430
josta ruotsinkielinen perhepäivähoito	120	92	90	82	67	65	56	43
Yksityisen hoidon tuki	3 093	3 246	3 451	3 666	3 762	3 398	3 159	3 211
Varhaiskasvatuksen kerhot	1 300	1 236	1 175	901	743	553	424	300

Taulukon lapsimäärät kuvaavat tilannetta 31.12. 0–7-vuotiaat lapset.

Taulukko 2: Varhaiskasvatuksen lapsimäärät ja osallistumisaste ikäluokittain vuosina 2015 ja 2019–2022

		2015		2019		2020		2021		2022
	määrä	osallistumisaste	määrä	osallistumisaste	määrä	osallistumisaste	määrä	osallistumisaste	määrä	osallistumisaste*
1–2-vuotiaat	5 818	44 %	6 455	51 %	6 454	53 %	6 925	57 %	7 687	60 %
3–5-vuotiaat	16 443	86 %	18 144	92 %	18 024	93 %	17 278	93 %	16 833	94 %
5-vuotiaat	5 735	91 %	6 180	94 %	6 316	95 %	6 052	95 %	5 895	95 %
6-vuotiaat	5 570	93 %	6 266	94 %	6 251	95 %	6 233	96 %	6 053	95 %

Taulukon lapsimäärät kuvaavat tilannetta 31.12.

Luvut sisältävät kaupungin päiväkodit, perhepäivähoidon, ostopalvelupäiväkodit ja yksityisen varhaiskasvatuksen (yksityisen hoidon tukea käyttävät).

* Ennakkoväkiluvun mukaan.

Taulukko 3: Lasten äidinkielet ja äidinkielten suhteelliset osuudet kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
suomi	18 922 76 %	19 484 76 %	19 570 74 %	19 520 73 %	19 611 72 %	19 464 71 %	19 188 70 %	19 132 70 %
ruotsi	1 745 7 %	1 847 7 %	1 894 7 %	1 944 7 %	1 999 7 %	2 037 7 %	2 028 7 %	1 993 7 %
muu	4 152 17 %	4 440 17 %	4 865 18 %	5 274 20 %	5 602 21 %	5 925 22 %	6 142 22 %	6 344 23 %

Taulukon lapsimäärät kuvaavat tilannetta 31.12. 0–7-vuotiaat lapset.
Sisältää kaupungin päiväkotihoidon, perhepäivähoidon ja ostopalvelut.

Taulukko 4: Päiväkodit ja leikkipuistot vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kaupungin päiväkotien lukumäärä	326	327	327	331	336	341	348	343
Yksityisten päiväkotien lukumäärä		122	123	133	139	129	105	118
Kaupungin päiväkotien tilapaikat	24 067	24 253	24 757	25 840	27 374	28 531	29 120	29 131
Kaupungin ylläpitämät leikkipuistot/perhetalot	69	69	69	69	71	70	69	65

Taulukko 5: Iltapäivätoiminta vuosina 2021–2022

	20.9.2021	20.9.2022
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	7 246	7 039
Kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat kouluissa	633	594
Kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	373	439
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkipuistoissa / avoin toiminta*	3 109	1 292
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminta leikkipuistoissa	251	1 217

Taulukko 6: Helsingin peruskoulujen oppilasmäärä vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Koko kaupunki	48 543	49 744	51 071	52 589	54 058	55 255	56 203	57 448
Kaupungin ylläpitämät peruskoulut	38 595	39 762	41 159	42 530	43 694	44 894	45 835	46 889
josta suomenkieliset peruskoulut	35 268	36 327	37 627	38 975	40 021	41 082	41 876	42 815
josta ruotsinkieliset peruskoulut	3 327	3 435	3 532	3 555	3 673	3 812	3 959	4 074
Valtion ja yksityiset peruskoulut	9 948	9 982	9 912	10 059	10 364	10 361	10 368	10 559

Oppilasmäärät ovat kahden laskentapäivän (20.9.) keskiarvoja.

Luvut ei sisällä sairaalaopetusta.

Taulukko 7: Kaupungin ylläpitämien peruskoulujen muita oppilastietoja vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vieraskieliset oppilaat	6 854	7 387	8 078	8 489	9 073	9 469	9 856	10 816
josta suomenkielinen perusopetus	6 805	7 320	7 993	8 389	8 962	9 343	9 737	10 670
josta ruotsinkielinen perusopetus	49	67	85	100	111	126	119	146
Vieraskielisten oppilaiden osuus	17,5 %	18,3 %	19,3 %	19,7 %	20,5 %	20,8 %	21,5 %	23,1 %
Suomi toisena kielenä oppilaat (suomenkielinen perusopetus)*	7 047	7 498	7 955	8 421	9 058	9 444	9 736	10 696
Suomi toisena kielenä oppilaiden osuus (suomenkielinen perusopetus)	19,7 %	20,4 %	20,8 %	21,4 %	22,4 %	22,7 %	23,2 %	25,0 %
Erityisopetuksessa olevat oppilaat	4 234	4 463	4 842	5 043	5 579	5 942	6 315	6 554
josta suomenkielinen perusopetus	4 011	4 197	4 555	4 744	5 280	5 638	6 011	6 252
josta ruotsinkielinen perusopetus	223	266	287	299	299	304	304	302
Erityisopetuksessa olevien oppilaiden osuus	10,8 %	11,4 %	11,9 %	11,7 %	12,6 %	13,1 %	13,8 %	14,0 %
Integraatio-oppilaat	1 498	1 653	1 916	2 015	2 440	2 902	3 065	3 391
Maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaat	347	408	514	403	380	392	390	815

Taulukon oppilasmäärät ovat 20.9. laskentapäivän lukuja.

* Vieraskieli = Äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Sisältää maahanmuuttajien valmistavan opetuksen.

Taulukko 8: Helsingin peruskoulujen määrä vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Helsingin peruskoulut yhteensä	141	134	128	128	128	129	127	129
kaupungin ylläpitämät peruskoulut yhteensä	114	107	101	101	101	102	100	102
kaupungin suomenkieliset koulut	98	91	87	87	87	88	86	88
josta yhtenäiset peruskoulut, joissa luokat 1–10	23	27	30	30	31	30	31	31
josta peruskoulut, joissa luokat 1–6	58	51	46	46	45	47	45	46
josta peruskoulut, joissa luokat 7–10	9	6	4	4	4	4	4	5
kaupungin ruotsinkieliset koulut	16	16	14	14	14	14	14	14
josta yhtenäiset peruskoulut, joissa luokat 1–10	4	4	5	5	5	5	5	5
josta peruskoulut, joissa luokat 1–6	11	11	9	9	9	9	9	9
josta peruskoulut, joissa luokat 7–10	1	1	0	0	0	0	0	0
kaupungin erityiskoulut	7	6	6	6	6	6	5	5
kaupungin sairaalakoulut	1	1	1	1	1	1	1	1
yksityiset tai valtion peruskoulut	27	27	27	27	27	27	27	27

Taulukko 9: Lukio-opiskelijoiden määrä vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lukiotutkintoon opiskelijat koko kaupunki	15 493	15 305	15 133	15 517	15 742	16 000	16 497	16 950
Kaupungin ylläpitämien lukioiden tutkinto-opiskelijat	7 986	8 006	8 013	8 103	8 214	8 443	8 840	9 236
josta suomenkieliset lukiot	6 796	6 839	6 850	6 895	6 990	7 207	7 604	7 973
josta ruotsinkieliset lukiot	1 190	1 167	1 163	1 208	1 224	1 236	1 236	1 263
Kaupungin aikuislukioiden tutkinto-opiskelijat	413	378	357	430	459	518	453	531
josta suomenkieliset lukiot	372	344	317	385	415	476	432	513
josta ruotsinkieliset lukiot	41	34	40	45	44	42	21	18
Yksityisten ja valtion lukioiden tutkinto-opiskelijat	7 094	6 921	6 763	6 984	7 069	7 039	7 204	7 183

Taulukon opiskelijamäärät ovat 20.9. ja 20.1. laskentapäivien opiskelijamäärien painotettuja keskiarvoja.

Taulukko 10: Kaupungin ylläpitämien lukioiden muita opiskelijatietoja vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vieraskieliset opiskelijat	811	871	984	1 051	1 169	1 244	1 378	1 499
josta suomenkieliset lukiot	806	863	973	1 034	1 151	1 226	1 365	1 481
josta ruotsinkieliset lukiot	5	8	11	17	18	18	13	18
Vieraskielisten opiskelijoiden osuus	9,6 %	10,3 %	11,6 %	12,4 %	13,6 %	13,9 %	14,8 %	15,3 %
Suomi toisena kielenä opiskelijat	646	695	800	888	872	985	1 098	1 314
Suomi toisena kielenä opiskelijoiden osuus	8,9 %	9,7 %	11,1 %	12,4 %	12,0 %	12,8 %	13,7 %	15,5 %
Ulkopaikkakuntalaiset opiskelijat	2 595	2 596	2 700	2 738	2 842	2 947	3 106	3 199
josta suomenkieliset lukiot	2 111	2 108	2 191	2 236	2 327	2 456	2 615	2 721
josta ruotsinkieliset lukiot	484	488	509	502	515	491	491	478
Ulkopaikkakuntalaiset opiskelijoiden osuus	30,6 %	30,8 %	31,8 %	32,4 %	33,1 %	32,9 %	33,4 %	32,7 %
Kaksoistutkintoa suorittavat opiskelijat	336	343	360	417	383	535	586	497

Taulukon oppilasmäärät ovat 20.9. laskentapäivän lukuja. Luvut eivät sisällä aikuislukioiden opiskelijoita.

Vieraskieli = Äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Taulukko 11: Helsingin lukioiden määrä vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Koko kaupunki	38	38	38	38	38	38	38	38
Kaupungin ylläpitämät lukiot	15	15	15	15	15	15	15	15
kaupungin suomenkieliset koulut	12	12	12	12	12	12	12	12
josta lukiot	11	11	11	11	11	11	11	11
josta aikuislukiot	1	1	1	1	1	1	1	1
kaupungin ruotsinkieliset lukiot	3	3	3	3	3	3	3	3
Yksityiset ja valtion lukiot	23	23	23	23	23	23	23	23
josta lukiot	21	21	21	21	21	21	21	21
josta aikuislukiot	2	2	2	2	2	2	2	2

Taulukko 12: Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä vuosina 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Ammatillinen koulutus	9 998	10 247	10 415	10 043	9 643
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	7 917	8 495	8 801	8 435	8 222
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	98	133	102	127	67
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	88	154	176	195	-
Oppisopimuskoulutus	1 895	1 465	1 336	1 286	1 354

Luvut opiskelijavuosina.

Taulukko 13: Kaupungin ylläpitämän ammatillisen koulutuksen muita opiskelijatietoja vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Erityisopiskelijoiden määrä	745	870	858	658	844	1 324	1 681	2 046
Erityisopiskelijoiden osuus	8,3 %	9,7 %	9,7 %	7,2 %	9,1 %	13,8 %	18,0 %	21,8 %
Kaksoistutkintoa suorittavat	327	260	189	204	224	318	468	436
Kaksoistutkintoa suorittavien osuus	3,6 %	2,9 %	2,1 %	2,2 %	2,3 %	3,3 %	5,0 %	4,6 %
Vieraskielisten määrä	1 836	2 111	2 851	3 433	4 170	4 334	4 219	4 200
Vieraskielisten osuus	20,4 %	23,7 %	32,3 %	37,5 %	43,7 %	45,2 %	45,2 %	44,7 %
Ulkopaikkakuntalaisten määrä	2 517	2 383	2 275	2 431	2 665	2 757	2 788	2 814
Ulkopaikkakuntalaisten osuus	28,0 %	26,7 %	25,8 %	26,5 %	27,9 %	28,8 %	29,9 %	30,0 %

Taulukon oppilasmäärät ovat ajankohdasta 20.9.

Vieraskieli = Äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Taulukko 14: Vapaan sivistystyön kurssipaikan saaneet opiskelijat vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Yhteensä opiskelijoita	96 400	99 295	97 991	102 583	101 965	96221	94 486	98 370
josta suomenkielinen työväenopisto	77 383	82 783	82 057	87 095	84 859	82452	83 888	85 457
josta ruotsinkielinen työväenopisto	19 017	16 512	15 934	15 488	17 106	13 769	10 598	12 913

Taulukko 15: Vapaan sivistystyön opetustunnit vuosina 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Yhteensä opetustunteja	125 161	127 290	127 607	124 840	130 197	128733	123 028	126 610
josta suomenkielinen työväenopisto	102 046	104 498	103 738	101 227	106 879	106952	101 726	103 453
josta ruotsinkielinen työväenopisto	23 115	22 792	23 869	23 613	23 318	21 781	21 302	23 157

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Kasvatus ja koulutus**

Töysänkatu 2 D
00510 Helsinki
PL 51300
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihte 09 310 1641

www.hel.fi